

ZOOLOGICKÁ ZAHRADA LIBEREC, příspěvková organizace
ZOO | ARCHA | DIVIZNA | LIDOVÉ SADY

VÝROČNÍ ZPRÁVA | THE ANNUAL REPORT
2014

rys karpatský

nestor kea – mláďata

tygr – bílá forma

Obsah

ZOO Liberec – údaje	4
Slovo ředitele	5
A word from the director	7
Zoologický úsek a chovatelská činnost	10
Zoological department and breeding activities	13
ZOO Liberec ve světě a ČR - projekty	16
Veterinární činnost	22
Stavy zvířat 2014	26
Seznam zvířat v záchranných a ochranných programech	27
Marketing a ekologické vzdělávání	54
Výstavba, údržba a rozvoj	58
Analýza ekonomických výsledků	66
Dárci a sponzoři	72
Výroční zpráva ARCHA	78
Výroční zpráva SEV DIVIZNA	88
Výroční zpráva KSC Lidové sady	96
Partneři ZOO Liberec	102

Zoologická zahrada Liberec

Název: Zoologická zahrada Liberec, příspěvková organizace
 Masarykova 1347/31
 460 01 Liberec, Česká republika

Statutární orgán: MVDr. David Nejedlo – ředitel (Director)
 IČ: 00079651
 DIČ: CZ00079651
 Telefon: +420 482 710 616-7
 +420 482 710 438
 Fax: +420 482 710 618
 E-mail: info@zooliberec.cz
 Web: www.zooliberec.cz
www.facebook.com/zooliberec

Zřizovatel: Statutární město Liberec
 nám. Dr. E. Beneše 1
 460 01 Liberec, Česká republika

ZOO Liberec je členem

Slovo ředitele ZOO Liberec

Milé dámy, vážení pánové,

předkládáme vám výroční zprávu ZOO Liberec p. o., tedy organizace zahrnující ve svém portfoliu aktivit nejstarší zoologickou zahradu v Čechách, Středisko ekologické výchovy DIVIZNA, Centrum pro zvířata v nouzi ARCHA a Kulturní a společenské centrum Lidové sady. Všechna tato střediska ZOO Liberec a jejich podpůrné organizační složky se vám na následujících stránkách představí individuálně. Mně dovolte pokusit se v krátkosti shrnout rok 2014 za celou organizaci.

Rok 2014 bych s trochou nadsázky nazval „rokem nového vykročení“. Po několika letech příprav a několika měsících stavby jsme otevřeli pro návštěvníky zoo, ale i výletníky vyrážející do okolní přírody, novou budovu informačního centra, sociálního zázemí a vstupu do zoo. Každá zoo má svůj vstup a jednou za čas jej opraví nebo přestaví, tak proč „nové vykročení“? Po několika letech diskusí, přemýšlení a příprav jsme totiž nejen postavili novou budovu vstupu, ale vybudovali jsme ji na zcela jiném místě, kde historicky ještě vchod do zoo nebyl. Důvody, které nás k tomu vedly, jsem popisoval již mnohokrát, včetně očekávaných přínosů i přechodných komplikací a psát je znovu by bylo nad rámec úvodníků výroční zprávy.

Budova vstupu byla postavena jako součást širšího projektu s názvem Centrum aktivního odpočinku Lidové sady (CAO), který byl financován z prostředků EU v rámci Integrovaného plánu rozvoje města – Lidové Sady, realizovaného Statutárním městem Liberec, tedy naším zřizovatelem. Součástí CAO je i druhá budova, nazvaná Chovatelské a vzdělávací zázemí ZOO Liberec, která přinesla benefity jak pro u nás chovaná vzácná a ohrožená zvířata, tak i pro lidi, kteří se o ně starají.

David Nejedlo při návštěvě Indonésie

Na své si v této budově přijdou i naši návštěvníci. Ale proč o tom dále psát, přijďte se podívat, jste srdečně zváni.

Zoo však samozřejmě není v první řadě o stavbách, ale o zvířatech a lidech, kteří se o ně starají, pomáhají jim v terénu a o návštěvnících, kteří se svou návštěvou zapojují do jejich ochrany. Jako každý rok jsme v našich expozicích a chovatelském zázemí zaznamenali desítky zajímavých odchovů, o nichž se můžete dočíst v reportu našich zoologů. Sluší se vždy nějaké vyzdvihnout, což vždy činím nerad. Přesto vyzdvihnu za všechny jeden, který nepřítáhl velkou pozornost návštěvníků a médií, ačkoliv byl pro nás významný. Byl jím náš první úspěšný odchov mláďat novozélandských papoušků nestorů kea. Pokud si jejich druhový název zadáte do vyhledávače internetového Youtube a zhlédnete jakých kousků jsou ve své domovině schopni, pochopíte, jaké starosti i radosti jejich chov přináší.

Ochrana zvířat prostřednictvím zoologických zahrad by nebyla komplexní, kdybychom se omezovali jen na jejich chov v péči člověka. Proto se ZOO Liberec aktivně zapojuje i do takzvané terénní ochrany zvířat, lokalit a pomoci lidem, kteří v daných končinách žijí. Již několik let tak činíme především prostřednictvím podpory a povzbuzování mnoha lidí a několika projektů, které se sdružily v České koalici na ochranu biodiverzity (CCBC). I o těchto projektech naleznete krátké informace v následujícím textu a mnohem více na www.ccbc.cz.

Jak jsem již mnohokrát napsal, tak aktivní terénní ochrana zvířat a přírody, ve které žijí, u nás nezačíná ani nekončí v dalekých zemích, ale v místě kde jsme doma, a to prostřednictvím Archy, centra pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec. I pro Archu byl rok 2014 významný, protože naše stanice pro handicapované živočichy postupně zabydlovala nové expozice a budovy, které jsme dostavěli na sklonku předchozího roku. Aktivní ochrana přírody by nebyla možná bez působení na

lidi, jejich informováním, poučením a vzděláváním. O komunikaci s veřejností se stará naše marketingové oddělení, vzdělávání pak má za úkol specializované středisko ekologické výchovy Divizna. Oba útvary v průběhu roku připravily množství speciálních akcí pro veřejnost, často s vydatnou pomocí klubu dobrovolníků, působících v rámci naší podpůrné organizace Faunus z.s.

Kulturní a společenské centrum Lidové sady prochází pod správou zoologické zahrady postupnou rekonstrukcí s cílem získat zpět svou zacházející slávu přívětivého společenského místa blízkého Liberečanům a návštěvníkům našeho krajského města. V roce 2014 se nám mimo jiné podařilo dokončit rekonstrukci kryté terasy a zahájit dlouho připravovanou rekonstrukci oblíbené restaurace Formanka. Bonusem podporujícím zvýšení návštěvnosti Lidových sadů bylo otevření nového vchodu do zoo, který se nachází v bezprostřední blízkosti kulturního centra.

Závěrem bych poděkoval všem, kteří nám po celý rok 2014 zachovali přízeň a podporu. Můj dík patří především zřizovateli, Statutárnímu městu Liberec, Libereckému kraji, Ministerstvu životního prostředí ČR, našim významným partnerům a mnoha dalším institucím, společnostem i jednotlivcům, kteří nás podpořili myšlenkově, materiálně i finančně.

Mé osobní poděkování patří všem kolegům ze zoo a dobrovolníkům, kteří nám pomáhají. Především oni se zasloužili o vše dobré, co bylo pro zvířata a lidi v roce 2014 vykonáno!

Všem Vám patří můj dík!

MVDr. David Nejedlo
nehumánní lékař a první úředník zoo

A word of the director

Ladies and gentlemen,

We are about to present to you the 2014 annual report for ZOO Liberec. ZOO Liberec has earned the title of the oldest zoological garden in the Czech Republic and our activities are widely recognized. As many of you know, we are not just a zoo- ZOO Liberec, Divizna (Ecological education and outreach), Archa (Center for abandoned and injured animals), and the Cultural and informational building in Lidove Sady all belong together. The Liberec Zoo and our supporting organizational components will be presented individually on the following pages. Please allow me to speak for the organization as a whole and sum up the 2014 season.

I dare to call the year of 2014 as the “Year of new direction.” After many years of preparation and several months of construction, we opened the zoo to the public. Visitors of the zoo also had the opportunity to head into the woods and learn about the general ecology of the area. ZOO Liberec proudly opened the new informational building and zoo entrance in an entirely new location. Every zoo has their own unique entrance; and, every once and a while they either repair it or rebuild it. So, why “A new direction?” After several years of discussions, debating options, and preparations, we not only built a new entrance to the zoo; but, we built it in a location where it has never existed before. Reasons that led us to the decision of the new location I have written about many times before- including the expected benefits and temporary complications. Writing these reasons once again in the annual report is unnecessary and we will focus on the entrance itself. The building of the new entrance was built as part of a bigger project called, “Center of Active Relaxation Lidove Sady” (CAO), which was financed by the European Union under the integrated development plan of the city- Lidove Sady, imple-

mented by the corporate of the city of Liberec, our founder. Also as part of the CAO is a second building called, “Breeding and Educational facility ZOO Liberec.” This building provided many benefits not only to rare and endangered animals but also people- people that care for these amazing creatures. Visitors have the opportunity to come here and see what’s waiting for them but why write about it further? That would spoil the surprise! Instead, why not come see for yourselves? Each and every one of you is most welcome.

ZOO Liberec is obviously not only about the construction of buildings, but is represented by the animals and the people that take care of them. Zoo keepers help animals in their territory and during visiting hours/ Visitors, most of them without realizing it, help protect these endangered animals by visiting the zoo. Year after year, we have posted posters by each enclosure announcing the birth of that species- this year we had a fairly nice turnout! If you would like to know more information, please read the report from our zoologists. It always seems appropriate to highlight a certain species but it is something I don’t always enjoy doing. Regardless, I will mention one species that did not necessarily attract the attention of visitors and the media; but, for us it was very important. Hatchlings of our Nestor Keas (*Nestor notabilis*) were the first successfully born and raised captive keas. If you type in the species name in the Youtube search bar, you will have the opportunity to view clips of what they are capable of in their home. Watching these short videos may help you understand what concerns and joy come along with raising them in captivity.

Protection of animals in a zoo setting would not be complicated if we were restricted to only breeding them in captivity. ZOO Liberec is actively involved with so-called outreach protection of animals, habitats, and people that live in those areas. For many years now ZOO Liberec has been able to do

outreach projects mainly through the support and encouragement of many people and projects that came together in the “Czech Coalition for Biodiversity Conservation” (CCBC). Some general information about these projects can be found below or more detailed information at www.ccbc.cz.

As I have mentioned many times before, active education and outreach concerning the protection of animals and the habitats where they live doesn't start with us or end in far-away places. It does however, take place in the city we live in- in the city we call home. Towards the beginning, I mentioned that Archa takes care of animals in need and it does not only involve cats and dogs. Archa had a good year as well because their area dedicated to handicapped animals grew with an increased number of new buildings and enclosures. Engaging in wildlife protection as well as nature would not be possible without having some kind of an impact on people. Whether the impact is big or small, it often comes from teaching one another. An individual capable of learning acquires an understanding of what is wrong and what they can do to help the situation. Our marketing department takes care of communication with the public-the task of education and outreach falls under the Ecological teaching department Divizna. Throughout the year, both departments prepared multiple programs for the public- oftentimes with the help of our volunteer club which is part of our supportive organization Faunus z.s.

The Cultural and Informational Center Lidove Sady, under the administration of the Zoologica garden, is undergoing progressive reconstruction in order to regain its former glory in being a pleasant community center. Lidove Sady is readily accessible during business hours people of Liberec as well as

visitors of our zoo. In 2014, among other things, we were able to finish the reconstruction of the hidden terrace and begin the reconstruction of the popular restaurant Formanka. One bonus that became evident was that we had an increased number of visitors to the zoo itself and Lidove Sady. What is the reason you might ask? The new entrance of course! Zoo Liberec's new entrance can be seen right as you get off the tram at the last stop, and, is only a few meters away from the administrative building.

In conclusion, I would like to thank everyone that encouraged and supported us in 2014. First and foremost, my thanks goes out to the founder; Statutory town of Liberec; the Liberec region; Ministry of the Environment of the Czech Republic; our partners; and many other institutions, businesses, and individuals that supported us mentally, financially, and materially. My personal thanks goes out to all of my colleagues at the zoo and the volunteers that help us. It was they who were responsible for all the positive things revolving around people and animals in 2014.

Thank you all!

MVDr. David Nejedlo

Veterinarian and Director
ZOO Liberec

takin čínský

Zoologický úsek a chovatelská činnost

V každodenním životě tak rozmanitého a pestrého organismu, jakým zoologická zahrada bezesporu je, dochází k četným příchodům a odchodům naprosto přirozeně. Někdy je tento mumraj dobře predikovatelný, jindy člověka, k tomuto systému neodmyslitelně patřícího, překvapí a nezřídká i zaskočí. A jako v každé živé mozaice i v zoo jednotlivé díky stárnou a mizí, aby ustoupily novým, mladým a o své místo na slunci bojujícím.

Na zoologickém oddělení byl rok 2014 pro toto jednoduché schéma více než typický. Zestárla nám celá skupina zvířat, která zahradu dlouhou dobu symbolizovala. Jejich jména byla veřejnosti dobře známá a jako jedinci budou postrádáni, byť pro zoopopulace jako takové jde o ztráty vesměs nevýznamné.

Hned na začátku roku jsme kvůli mnohým chronickým problémům a zejména aktuálnímu akutnímu stavu museli provést euthanasii šestnáctileté samice lva (*Panthera leo*) Elsy, dále v sezoně, na základě velmi podobných příčin, jsme přistoupili k témuž u dvačtyřicetiletého samce orangutana sumaterského (*Pongo pygmaeus*) Jola, který byl v posledních měsících života imobilní a dožíval v zázemí zoo. Jeho odchodem se zároveň uzavřela kapitola chovu tohoto druhu v Liberci. Momentálně nedisponujeme zařízením, které by splňovalo současné standardy a umožnilo jeho návrat v blízké budoucnosti. Další návštěvnicky velmi dobře zaznamenanou ztrátou, byl odchod obou rezidentních samic lachtana hřivnatého (*Otaria flavescens*) Lízy a Týny oblíbených z každodenních cvičení pro návštěvníky. Během sezony obě uhynuly v úctyhodném věku 22 let.

Zajímavým mementem z kategorie negativních odchodů je i úhyn prvního jedince tučňáka Humboldtova (*Spheniscus humboldti*) zaznamenaného v našich databázích. Odchován

byl v Zoo Edinburgh na jaře 1982, do Liberce byl dovezen téhož roku na sklonku léta.

V dalších měsících jsme pozbyli ještě samce pandy červené (*Ailurus fulgens*), kakadu palmového (*Probosciger aterrimus*), soba lesního (*Rangifer tarandus fennicus*) a rok uzavřeli nutnou euthanasii téměř dvacetiletého samce levharta sněžného (*Uncia uncia*) Lorda.

Tyto a další příklady mistry až pozoruhodné dlouhověkosti jsou objektivním dokladem kvalitativně vysoké úrovně chovatelské péče v místních podmínkách.

Jak bylo uvedeno výše v textu, všechny zmíněné a další méně výrazné odchody zavdaly příčinu k pomyslnému boji o uvolněné místo. Jako každým rokem, i letos počet narozených mláďat významně převýšil počet zmíněných úhynů. A v některých případech šlo dokonce o prvoodchovy.

Nestor kea (*Nestor notabilis*) se v českých zoo rozmnožil vůbec poprvé. I když nešlo o odchov standardní a rodiče se na něm de facto nepodíleli – po jejich rezolutním „ne“ zbyla celá tíha krmení a ošetřování na chovatelském kolektivu – povedlo se vyvést všechna tři vylíhlá mláďata.

Prvoodchov národního formátu se povedl také u urialů bucharských (*Ovis bochariensis*). Tato návštěvnicky méně nápadná, ale kriticky ohrožená ovce ze středoasijských stepí není běžným chovancem zoologických zahrad, aktuálně je zastoupena v kolekcích pouhých 5 evropských institucí.

Z dalších četných odchovů jmenujme historicky 50. žirafu Rotschildovu (*Giraffa camelopardalis rothschildi*), která se v místní kolekci objevila, trio jehňat nahura modrého (*Pseudois nayaur*), kterého držíme jakožto jediná zoo v rámci UCSZOO, taktéž trio kůzlat kozorožce dagestánského (*Capra cylindricornis*), z kterého prostředně narozená samička je zároveň 100. zástupcem tohoto druhu u nás (historicky tyto kozorožce jiná zoo v rámci České republiky a Slovenska nikdy nechovala), dále potom sameček gibona bělolícího (*Nomascus*

leucogenys leucogenys), po delší chovatelské odmlce se narodili dva samci makakům lvím (*Macaca silenus*). Porod jsme zaznamenali i u tygrů (*Panthera tigris*), malá samička se však narodila se sníženou životaschopností a přežila pouze několik dní. Tradičně silná byla sestava mláďat u zdejší unikátní kolekce orlů – bělohlaví (*Haliaeetus leucocephalus*) – 2 mláďata, východní (*Haliaeetus pelagicus*) – 4 mláďata, významným počinem byl další odchov orla křiklavého (*Aquila pomarina*) inseminovanou samicí, povedlo se odchovat i ochranářsky velmi ceněné orlosupy bradaté (*Gypaetus barbatus*), dále například pelikány bílé (*Pelecanus onocrotalus*), holuby nikobarské (*Caloenas nicobarica*), majnu Rothschildovu (*Leucopsar rothschildi*), ze savců stále ještě chovatelsky unikátní takiny čínské (*Budorcas bedfordi*), nyaly nížinné (*Nyala angasii*) nebo buvolce běločelé (*Damaliscus phillipsi*). Třetí desítku u nás narozených mláďat načal hřebeček osla somálského (*Equus africanus somaliensis*).

Během sezony jsme realizovali i celou řadu transportů. V některých případech bylo nutné oživit místní krevní linie, v jiných šlo o pořízení nových druhů.

K těm prvně zmíněným patří například dopárování zdejší samice velmi vzácně chované kočky cejlonské (*Prionailurus rubiginosus phillipsi*) chovným samcem z Port Lympne, dovoz nového chovného samce antilopy koňské (*Hippotragus equinus*) z německého Hannoveru, samice buvolce běločelého (*Damaliscus phillipsi*) z královédvorské zoo nebo samce toka Deckenova (*Tockus deckeni*) ze ZOO Halle. Nový pár mladých a geneticky cenných jedinců pandy červené (*Ailurus fulgens*) byl umístěn v příznivějších podmínkách výběhu ve spodní části zahrady, abychom zvýšili pravděpodobnost reprodukce po několika letech neúspěšných pokusů.

Po delší odmlce se do naší kolekce vrátili sovice sněžní (*Nyctea scandiaca*) a amazoňani zelenolící (*Amazona viridigenalis*). Zajímavý návrat se odehrál na konci května, kdy se do své

gibon bělohlaví – mláďe

rodné expozice pro takiny čínské vrátil Golda – svého času první mládě tohoto druhu, odchované mimo Asii.

Nakonec je třeba zmínit ještě druhy, které se v našem portfoliu objevily vůbec poprvé. Z Lešné přišli v průběhu sezony dva samci nandu Darwinova (*Pterocnemia pennata*), prozatím byli umístěni do odstavného výběhu v horní části zahrady, na jaře bychom je pak chtěli spojit v jedné expozici s vikuněmi (*Vicugna vicugna*). Tento druh není zatím v evropských zoo nijak zvlášť rozšířen, v budoucnu bychom se jej chtěli rovněž pokusit rozmnožit. Pelikány skvrnozobé (*Pelecanus phillippensis*) chová aktuálně jen pět zoologických zahrad v Evropě, shodou okolností všechny v České republice. My jsme dovezli ze zlínské zoo prozatím tři samice a spojili je s hejnem pelikánů bílých na Jezírku, další kroky v chovu tohoto druhu budou podmíněny vytvořením širšího chovatelského konceptu.

V úplném závěru roku byl ze severoirského Belfastu transportován zástupce nejmenšího druhu z čeledi jelenovitých, pudu jižní (*Pudu puda*). Smyslem pořízení pětiletého samce nepřilíš vysoké genetické hodnoty získaného na doporučení koordinátora je propagace druhu a prověření místních podmínek. V případě, že zde bude prospívat, bychom měli získat další jedince s reprodukčním potenciálem.

Závěrem bych chtěl na tomto místě poděkovat celému kolektivu zoologického oddělení za příkladnou péči, profesionální přístup a v některých jednotlivých případech i za obdivuhodnou obětavost. Předchozí odstavce jsou v podstatě výsledky jejich práce a jsou o to respektovanější, že je to práce veskrze náročná a dlouhodobě nedoceňovaná. Budiž jim zároveň jejich odměnou. Díky.

Ing. Luboš Melichar

vedoucí zoologického oddělení
melichar@zooliberec.cz

Zoological Department: Summary for the 2014 Annual Report.

Zoological Department: Summary for the 2014 Annual Report.

In everyday life, such a diverse collection, which our zoo is without a doubt, witnesses numerous arrivals and departures naturally. Sometimes, these events can be very predictable but even so, there are occasions where an experienced and educated person belonging to this field is taken by surprise. The circle of life is seen both in the wild and in our zoo; and, as the older individuals pass away, they are replaced by younger individuals. Other times, the old and weak are challenged by younger, stronger animals for the alpha position or higher ranking in the group.

For 2014, the Zoological Department had several organisms that we said our goodbyes to because of old age. These individuals were symbols of our zoo for a long time and their names were well known among the public. Regarding the zoo population in general, these losses were mostly insignificant. At the beginning of the year, due to multiple chronicle problems and worsening condition, we had to euthanize our sixteen year old female lion (*Panthera leo*) Elsa. Later on in the season, for similar reasons, we put down our forty-two year old male Sumaratan Orangutan (*Pongo pygmaeus*) Jola. Jola was immobile the last few months of his life and was well-taken care of until the end. With our male orangutan's death, came the end of having orangutans as part of our animal collection at the zoo. Currently at the zoo, our enclosure does not meet standards for housing this species so their return in the near future is unlikely.

Another unforgettable loss was our departure with both resident sea lion (*Otaria flavescens*) females Lizzy and Tina. Lizzy

and Tina were loved by many visitors and admired for their talent while performing tricks to get rewarded with fish- both were twenty-two years old.

An interesting case from the negative category of departures was the death of the first Humboldt penguin (*Spheniscus humboldti*) individual in our database. Our Humboldt penguin was born during the spring of 1982 and was brought to Liberec that same year towards the end of the summer season.

In months to come, we lost a male red panda (*Ailurus fulgens*), Palm Cockatoo (*Probosciger aterrimus*), Finnish forest reindeer (*Rangifer tarandus fennicus*); and, the year symbolically ended with the necessary euthanization of our almost twenty-two year old male snow leopard (*Uncia uncia*) named Lord.

These and other cases, some having extraordinary longevity, are examples of quality care by the zoo keepers in the existing conditions.

As was mentioned already in the text, the deaths above, as well as other less pronounced deaths, caused an imaginary fight between individuals for the vacant spot. Like every year, this year's new born animals outnumbered the previously mentioned deaths. In some cases, we had offspring born successfully for the first time in our zoo.

The Kea Parrot (*Nestor notabilis*) successfully mated for the first time in our zoo – the first case in the Czech Republic. The upbringing of the young was not typical however- the parents were not involved. After the parents refused to take care of their offspring, the zoo keepers became the surrogate parents and hand-raised all three young parrots successfully. The first successful rearing at the national level was seen with the Bukhara Urial (*Ovis bochariensis*). Urials are not well known to zoo-goers because they are critically endangered in the wild. Urial sheep are found in the Central Asian steppe

areas and are not common animals found in zoos. Actually, the urials are only found in five European institutions.

From numerous other matings, we marked a historical moment for our zoo with the birth of the 50th Rothschild giraffe (*Giraffa camelopardalis rothschildi*) which joined our local population. We also witnessed the births of the following species: Three young Bharals of Himalayan blue sheep (*Pseudois nayaur*) which we have as part of our collection; and, we are the only zoo to have them within the UCSZOO. Also, we saw three East Caucasian turs (*Capra cylindricornis*) join our zoo family- the “middle child” if you will was the 100th individual of this species throughout the history of our zoo. Historically, these turs were not found in zoos within the Czech Republic and Slovakia. Continuing our list, we had a baby boy born 18. 1. 2014 increasing the size of our little Northern white-cheeked gibbon (*Nomascus leucogenys leucogenys*) family.

After a long breeding pause, the Lion-tailed macaques (*Macaca silenus*) gave birth to two male macaques. ZOO Liberec even got to witness the birth a baby tiger (*Panthera tigris*). The small female was born with a reduced chance of survival, and due to this factor only survived a few days.

Traditionally providing a good variety of new born birds, our unique birds of prey collection once again exceeded our expectations. Our bald eagles (*Haliaeetus leucocephalus*) had two eggs hatch; and, the Steller’s sea eagle (*Haliaeetus pelagicus*) had four eggs hatch. Another significant breeding success was that of our inseminated female Lesser Spotted eagle (*Aquila pomarina*); and, the bearded vultures (*Gypaetus barbatus*) which qualify for our reintroduction program.

Moving on, we also had Great White pelicans (*Pelecanus onocrotalus*), Nicobar pigeons (*Caloenas nicobarica*), Bali myna (*Leucopsar rothschildi*), the unique Golden takin (*Budorcas bedfordi*), Nyala (*Nyala angasii*), and the Blesbok (*Da-*

maliscus phillipsi). Also worth mentioning was the birth of a male Somalian donkey (*Equus africanus somaliensis*).

During the year we arranged a variety of transports. In some cases, it was necessary to bring in new genes to increase genetic diversity. In others, transported animals were brought on or taken out to introduce new species to a zoo’s collection. Belonging to the first mentioned scenario are for example rare female Rust-spotted cats (*Prionailurus rubiginosus philipsi*) paired with a male from Port Lympne; import of a new breeding male Roan antelope (*Hippotragus equinus*) from the German city Hanover; a female blesbok (*Damaliscus phillipsi*) from the Dvur Kralove Zoo; and, the male Von der Deckens Hornbill (*Tockus deckeni*) from the Halle Zoo. A new pair of young and genetically valuable red pandas (*Ailurus fulgens*) were placed in favorable conditions in the bottom part of our zoo- we are trying to increase the reproductive success of this species after many years of failed attempts. After a long absence from our animal collection, the Snowy owl (*Nyctea scandiaca*) was brought back to our zoo along with the Red-crowned parrot (*Amazona viridigenalis*). We also had an interesting return at the end of May with the golden takin Gold; who, was brought back to his birthplace. Gold was the first offspring in his time born outside of Asia.

Now, I would like to mention some species that are for the first time part of our animal collection. During the 2014 season, our zoo acquired two male Darwin’s (Lesser) rhea (*Pterocnemia pennata pennata*). For right now, the males are being held in an enclosure in the upper part of the zoo; but, when next spring 2015 rolls around, we would like to move them to the same enclosure as the Vicunas (*Vicugna vicugna*). Vicunas are found in small numbers in European zoos; and, in the future we would like to try to have mating pairs and increase the vicuna population. Spot-billed pelicans (*Peleca-*

nus philippensis) can only be found in five European zoos - coincidentally all of them in the Czech Republic. ZOO Liberec received three female spot-billed pelicans from the Zlin Zoo and had them join our Great white pelican population on the lake. The next step in keeping this species around is having them breed- this step is critical.

Towards the end of the year, ZOO Liberec received a representative of the smallest species of the deer family from Belfast Ireland - Pudu (Pudu puda). Reasoning behind acquiring the five year old male pudu is simple his genes are very valuable. Also, this individual was recommended to us to advertise his kind. If our male pudu prospers in his environment, we plan on bringing in another individual who has reproductive potential.

At this point, I would like to thank everyone who is a part of our organization and special thanks to the zoo keepers. My colleagues, you provided outstanding care, always were professional, and in some individual cases, provided admirable dedication. What I discussed in previous paragraphs is a result of their work; and, they are all the more respected because their jobs are at times very difficult. Once again, thank you!

Ing. Luboš Melichar

Head of the zoology department
melichar@zooliberec.cz

Projekty ZOO Liberec doma i ve světě

CCBC (Czech coalition for biodiversity conservation)

ZOO Liberec je zakládajícím členem a především generálním partnerem nadačního fondu CCBC, který sdružuje nevládní neziskové organizace a projekty, jež řadu let působí na poli ochrany přírody a rozvojové pomoci.

V současné době CCBC sdružuje celkem 11 organizací či projektů, které spojuje snaha o přispění k ochraně životního prostředí v místech s vysokou biodiverzitou (tzv. biodiversity hot spots). Tato místa se nacházejí převážně v rozvojových zemích celkem na čtyřech kontinentech světa – v Asii, Africe, Střední Americe a Evropě. Neziskové organizace působící v těchto oblastech zde kladou velký důraz na spolupráci a vzdělávací osvětu místních komunit.

CCBC je pro všechny zapojené projekty jakousi platformou, která jim umožňuje vzájemně si pomáhat a sdílet lidské, materiální či finanční zdroje tak, aby byly využity co nejefektivněji.

ZOO Liberec v rámci CCBC také dlouhodobě spolupracuje se všemi projekty sdruženými v této koalici – Faunus, Lestari, Kedjom-Keku, Talarak, ISCP, MyEllen, United Vision, Mořské želvy a Veterináři bez hranic.

V roce 2014 CCBC a ZOO Liberec byly partnery mezinárodní konference TBCC – Tropical biodiversity conservation conference, jejíž první ročník proběhl na půdě České zemědělské univerzity v Praze a v hlavním městě Sumatry, Medanu.

Faunus

Občanské sdružení Faunus, založené v roce 2007, úzce spolupracuje se Zoologickou zahradou v Liberci a stalo se pro ni velmi cennou pomocí na poli ochrany přírody. Společně s neziskovou společností Faunus se v roce 2009 ZOO Liberec

orlosup bradatý – mládě

zapojila do projektu Snow Leopard Trust, jež se zabývá ochranou volně žijících sněžných levhartů – irbisů (*Uncia uncia*). Snahou zoologické zahrady není jen podpořit záchranu volně žijících sněžných levhartů (jak se o to snaží Snow Leopard Trust), ale svými aktivitami také zviditelnit jedince chované v ZOO Liberec, kteří jsou zapojeni do programu EEP. Projekt Snow Leopard Trust se zabývá chovem a ochranou ohrožených druhů světové fauny, shromažďuje a rozšiřuje jejich genetické informace, zajišťuje dlouhodobou zdravou a geneticky ceněnou populaci, která je připravena se vrátit do přírody ihned po zjištění vhodných podmínek v místě reintrodukce. Další společnou aktivitou obou organizací je i podpora humanitárního projektu na pomoc sirotkům a dětem ulice v africké Burkině Faso. Hlavní náplní je sběr finančních a materiálních prostředků, které prostřednictvím německého sdružení Sahel putují přímo do zařízení A.M.P.O., založeného v hlavním městě Ouagadougou v 90. letech paní Katrin Rohde.

ISCP (Indonesian species conservation program)

ISCP je indonéská nezisková organizace působící v severní oblasti ostrova Sumatra. Organizace byla založena v roce 2011 v hlavním městě ostrova Medanu, ale hlavní výzkumné a záchranné centrum se nachází ve městě Sibolangit, ležícím přibližně 50 km v horách za Medanem. Hlavním cílem organizace je nejen in situ ochrana přírody a zvířat Indonésie, ale také vzdělávání místních komunit a výzkum. V roce 2014 se organizace přemístila na nový větší pozemek s rozlohou téměř 2 hektary, na kterém už byla započata stavba nových klecí, veterinární kliniky a kanceláře. Součástí pozemku bude i tzv. pondok, tradiční domek, který bude sloužit jako ubytovna pro členy a dobrovolníky ISCP.

stavba voliér v cenbtru ISCP Sibolangit/Sumatra

stavba klecí pro loskutáky – Sibolangit

sojkovec dvoubarvý v kleci místních obyvatel

ISCP se věnuje několika dílčím projektům:

Poksai

Nejstarší projekt organizace ISCP nese název Poksai a začal v červnu roku 2012 výstavbou výzkumného centra. Projekt je zaměřen na ochranu endemického a chráněného pěvce Sumatry – sojkovce dvoubarvého (*Garulax bicolor*). Tito bíločerní pěvci jsou častým terčem lovců, kteří je následně prodávají na trzích. Tím se jejich počet ve volné přírodě dramaticky snižuje. Cílem organizace je získat tyto odchycené pěvce do svého centra výměnou za nechráněné kanáry a zajistit jejich následnou rehabilitaci, odchov jedinců a reintrodukci zpět do přírody.

Nias Hill Myna

Dalším projektem je Nias Hill Myna, ochrana niaské majny (loskutáka velkého – *Gracula religiosa robusta*). Tento druh majny, žijící pouze na ostrově Nias, je podle názoru odborníků v přírodě nejspíš vyhubený a jen pár posledních jedinců se vyskytuje v zajetí v niaských domácnostech. Cílem projektu je nalezení těchto zbývajících jedinců a přemístění do záchranného centra ISCP. Zde by mělo dojít k jejich rehabilitaci, odchovu a vytvoření reintrodukčního plánu pro ostrov Nias. V roce 2014 se také začalo s výzkumem zaměřeným na revizi celé taxonomie rodu *Gracula*, který vede studentka ČZU Tereza Švejarová spolu se zakladatelem organizace Tomášem Ouhelem.

Serangga Tepung

Souběžně s ochranářskými projekty Poksai a Nias Hill Myna probíhá v centru i projekt s indonéským názvem Serangga Tepung, což v překladu znamená hmyzí moučka. Jeho cílem je produkce hmyzu a hmyzí moučky, které jsou používány jako krmivo pro zvířata, a také pro prodej. Hlavní myšlenkou projektu Serangga Tepung je využití hmyzí moučky k humanitár-

ní pomoci jako důležité a především hodnotné potraviny pro obyvatele při přírodních katastrofách.

Kukang

Posledním projektem organizace ISCP je Kukang, což je indonéský název pro poloopici outloně váhavého (*Nycticebus coucang*). Projekt Kukang je zaměřený na ochranu outloňů váhavých, kteří jsou v Indonésii prodáváni na černých trzích jako domácí mazlíčci. Záměrem projektu je oslabení tohoto nelegálního obchodování prostřednictvím zabavování zvířat v souladu s místními zákony. Zabavení jedinci budou umístěni do rehabilitačního centra ISCP a následně vypuštěni zpět do volné přírody na Sumatře. Vedoucím projektu Kukang je František Příbrzský.

Talarak

Talarak je zatím jediným intra situ projektem (záchranný chov zvířat v lidské péči v místě jejich přirozeného výskytu), který ZOO Liberec podporuje. K jeho hlavním aktivitám patří především chov a rozmnožování visayanských ohrožených endemických druhů a vysoce ohrožených endemitů Filipín obecně. Cílem je budovat rozmanitý chov, který bude případně sloužit k záchraně populací a reintrodukci do moudře zvolených oblastí, ale také ke vzdělávacím a reprezentativním účelům. V roce 2014 bylo v centru téměř 200 jedinců. Podařilo se rozmnožit například sambary skvrnité, zoborožce světlohlavé, prasata visayanská, či zoborožce rýhozobé. Vedoucím centra Talarak je Pavel Hospodářský.

Save Elephants

ZOO Liberec je také hlavním partnerem neziskové organizace Save-Elephants, založené v roce 2012 Arthurem F. Sniegonem, která se zabývá ochranou obou druhů afrických slonů. Pytláctví zde dosáhlo v několika posledních letech neudržitel-

outloň váhavý – domácí mazlíček Indonésanů

Arthur F. Sniegon s cvičebními psy v Kongu

né míry a savanoví i pralesní sloni mohou z Afriky zmizet do deseti let. Ročně jich je uloveno přes 30 000, jen v poslední dekádě jejich populace klesla o 60%. Naprostá většina slonů přichází o svůj život kvůli svým klům, které jsou i přes mezinárodní zákaz CITES na černém trhu velmi ceněnou komoditou. ZOO Liberec se v projektu podílela na logistice a také poskytl tzv. pachové konzervy. Ty se staly základní pomůckou úspěšného výcviku fenky belgického ovčáka jménem Cama, která odletěla se svou českolipskou cvičitelkou Hanou Böhme do afrického Konga. Zde se stala posilou pro konžské celníky a policisty, kteří nasadili českého psa na letištích, v přístavech a na cestách využívaných pytláckými spolky k nelegálnímu obchodu s masem a slonovinou.

Reintrodukční programy

V rámci reintrodukčních programů se ZOO Liberec dlouhodobě podílí na znovunavrácení dravých ptáků do volné přírody. V pátek 23. 5. 2014 bylo do volné přírody vypuštěno již jedenácté mládě orlosupa bradatého, odchované v naší zahradě. Stalo se tak v oblasti Národního parku Hohe Tauern (Fleisstal, Rakousko), ve výšce cca 2000 metrů nad mořem, kde byl orlosup usazen na předem zbudované hnízdo. Přímo na hnízdo ve skalní rozsedlině donesli 100 dní staré mládě orlosupa zástupci národního parku ve speciálních dřevěných bednách.

Výzkum

ZOO Liberec také podporuje vědecký výzkum. Výzkumní pracovníci Jan Robovský a Klára Petřelková publikují a přednášejí na mezinárodních sympóziích. Od roku 2014 ZOO Liberec také nově spolupracuje se dvěma externisty, Tomášem Bušinou a Terezou Švejcarovou. Tomáš Bušina se zabývá monitoringem vypuštěných sojkovců dvoubarvých a Tereza Švejcarová dokončuje diplomovou práci na téma revize taxonomie loskutáků v oblasti Velkých Sund. Oba jsou studenty ČZU.

Barbara Tesařová

tesarova@zooliberec.cz

stavba pondoku v centru ISCP/Sibolangit/Sumatra

Veterinární činnost v průběhu roku 2014

Veterinární péče byla jako v minulých letech zajištěna pracovníky Veterinární kliniky Růžodol. Veterinární lékařky MVDr. Jana Schrammová a MVDr. Zuzana Roubalová se v problematice veterinární medicíny zvířat chovaných v zoo dobře zorientovaly.

Preventivní zákroky a vakcinace byly prováděny podle metodického pokynu Státní veterinární správy. Z nejzajímavějších klinických případů vybíráme:

Na počátku roku jsme imobilizovali dva bílé tygry, odchované v ZOO Liberec za účelem transportu. Samec dosáhl hmotnosti 137,5 kg a samice 110 kg. Imobilizace proběhla bez komplikací za účasti celních orgánů a pracovníků Státní veterinární správy.

16. 1. v odpoledních hodinách vykazovala lvice silné křečové stavy. Zvíře bylo imobilizováno a klinicky vyšetřeno. Vzhledem ke stavu zvířete, stáří a nepříznivé prognóze byla provedena euthanasie. Při pitvě v SVÚ Praha byla zjištěna ruptura dělohy, silný zánět pobříšnice a tumory v plících.

Šimpanz Kuba si vylomil pravý horní špičák. Zvíře bylo imobilizováno, zub extrahován a zubní alveola uzavřena suturou. Rána se zhojila bez komplikací.

U obou slonic se výrazně zhoršily chronické problémy se záněty distálních částí končetin. Obvyklé postupy při ošetřování nevedly k žádoucímu zlepšení. Bylo provedeno bakteriologické vyšetření a celkově nasazena antibiotika. Klinické problémy byly konzultovány s několika předními odborníky ze zoologických zahrad v západní Evropě. Byly zavedeny koupele

transport bílých tygrů

šimpanz před veterinárním zákrokem

v několika nových preparátech. Intenzivní terapie a zvýšená péče o končetiny vedla posléze ke zlepšení zdravotního stavu obou zvířat.

21. 3. byla provedena euthanasie 1.0 orangutana. Zvíře trpělo dlouhodobě se zhoršujícími potížemi s pohybovým aparátem artritického původu. Potíže se nedařilo terapeuticky ovlivnit.

Kulhání samice zebry Chapmanovy bylo způsobeno hnisavou pododermatitidou. Zebra byla imobilizována, ložisko hnisavého zánětu v kopytě bylo otevřeno a zvířeti se výrazně ulevilo.

Šimpanzí samici Ingrid byl v narkóze aplikován antikoncepční implantát. Tato samice se v minulosti opakovaně odmítla starat o svoje narozená mláďata. Její mláďata byla odchována uměle. Takto odchovaná zvířata jsou problematická z hlediska sociálních vztahů ve skupině, proto bylo toto řešení pro situaci v chovu výhodnější. U dvou ostatních samic byl proveden pokus implantáty vyjmout.

V měsíci březnu se objevilo průjemvitě onemocnění žirafí samice Nely. Zvířeti byla nasazena antibiotika v injekční formě. Léky bylo třeba aplikovat foukačkou, což pro tuto váhovou kategorii znamená relativně velký objem preparátů. Aplikace nebyla bez problémů, průjem se ale podařilo podáváním antibiotik zastavit.

U samice zebry Chapmanovy jsme řešili intenzivní kulhání. Zebra byla imobilizována a v kopytě byl zjištěn a ošetřen hnisavý zánět. Kulhání po ošetření ustoupilo, ale asi po týdnu se opět objevilo. Po opakované revizi kopyta se stav upravil.

Kulhání se objevilo i u samice antilopy koňské. Vzhledem k lokalizaci problému na pravé pánevní končetině jsme při

zánět v kopytě zebry Chapmanovy

ošetření osla somálského

imobilizaci využili i možnost rentgenologického vyšetření. Rentgenologické vyšetření bylo negativní a stav se upravil po opakované aplikaci protizánětlivých preparátů.

Lví samec začal vykazovat potíže s pohybem. Vzhledem ke stáří zvířete jsme nechtěli organismus zatěžovat imobilizací. Lvu byly podány protizánětlivé preparáty, což vedlo k zlepšení stavu.

V dubnu jsme imobilizovali skupinu rysů s odrostlými mláďaty za účelem přemístění. Imobilizace proběhla bez komplikací. Hmotnost zvířat se pohybovala od 10,5 do 13,5 kg.

V květnu jsme imobilizovali dvě šimpanzí samice Tessan a Janis. Účelem imobilizace bylo vynětí antikoncepčních implantátů. Implantát byl úspěšně vyjmut pouze u samice Tessan u Janis se nepodařilo implantát nalézt. O měsíc později postihlo skupinu šimpanzů respiratorní onemocnění. Zvířata odmítala přijímat léky perorálně, proto na počátku onemocnění byla podávána antibiotika foukačkou. Po zlepšení stavu zvířata dala přednost antibiotikům v tabletách.

Kulhání samice osla somálského Seyly jsme zkoušeli zpočátku řešit podáním protizánětlivých léků. Stav se nezlepšil, proto jsme zvíře uvedli do celkové anestezie a v kopytě postižené končetiny jsme ošetřili absces. Seyla přestala kulhat, ale po několika dnech bylo třeba ošetření zopakovat.

Příčinou kulhání levharta obláčkového byl zarostlý dráp. Levhart byl uspán a drápy byly zkráceny. Bohužel bez celkové anestezie by nebylo možné zvířeti pomoci.

Samci nahura a kozy šrouborohé byli z chovatelských důvodů nežádoucí k dalšímu chovu z hlediska genetického. Vzhledem

k tomu, že kastrace takových samců se může projevit na jejich exteriéru, byla dána přednost vasektomií. Po provedení vasektomie zůstávají hormonální hladiny v těle zachovány, samci se nemohou v chovu uplatnit, ale jejich fenotyp a sociální postavení v hierarchii skupiny se nezmění.

V listopadu se podařilo levhartu sněžnému oklamat ostražitost ošetřovatelů, překonat technické zábrany a uniknout do areálu zoo. Zvíře bylo do příjezdu veterinární služby monitorováno pracovníky zoo v bezprostřední blízkosti ubikace, ze které unikl a následně imobilizováno narkotizační puškou. Z narkózy se levhart rychle bez komplikací zotavil.

Po konfliktu ve skupině kočkodanů zelených bylo třeba chirurgicky ošetřit kousnou ránu na tarzálním kloubu samce. Kočkodan byl převezzen na Veterinární kliniku Růžodol a v inhalační anestezii byla provedena rekonstrukce Achilovy šlachy. Rána se hojila poněkud zdlouhavě s komplikacemi, ale postupně začal kočkodan postiženou končetinu používat.

MVDr. Vladimír Jurek

anestézie levharta obláčkového

Stavy zvířat v ZOO Liberec / 2014

Census of animals / 2014

		1. 1. 2014		31. 12. 2014
	druhy Species	jedinci Specimens	druhy Species	jedinci Specimens
Plazi (Reptilia)	15	37	19	72
Ptáci (Aves)	67	288	71	304
Savci (Mammalia)	59	255	57	220
Bezobratlí (Invertebrata)	5	103	4	121
Ryby (Pisces)	27	735	7	108
Celkem (Total)	173	1418	158	825

Seznam zvířat v záchranných a ochranných programech

RDB chov ohrožených druhů světové fauny
uvedených v červené knize IUCN

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
amadina Gouldové [Chloebia gouldiae]	1
amazoňan zelenolící [Amazona viridigenalis]	2
antilopa koňská [Hippotragus equinus]	5
ara hyacintový [Anodorhynchus hyacinthinus]	2
bažant Edwardsův [Lophura edwardsi]	2
bažant obecný korejský [Phasianus colchicus karpowi]	3
bažant zlatý [Chrysolophus pictus]	2
berneška bělolící [Branta leucopsis]	2
berneška havajská [Branta sandvicensis]	2
bodlinatka egyptská [Acomys cahirinus]	2
bulbul zahradní [Pycnonotus barbatus]	1
buvolec běločelý [Damaliscus pygargus phillipsi]	5
čimango falklandský [Phalacrocorax australis]	2
čimango horský [Phalacrocorax megalopterus]	2
čimango žlutohlavý [Milvago chimachima]	2
dikobraz srstnatonosý [Hystrix indica]	1
dvojzoborožec hnědavý [Buceros hydrocorax]	1
felzuma madagaskarská [Phelsuma madag. kochi]	3
gibon bělolící [Nomascus leucogenys]	5

RDB chov ohrožených druhů světové fauny
uvedených v červené knize IUCN

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
holub nikobarský [Caloenas nicobarica]	8
holub rudopsrý [Gallicolumba crinigera]	4
holub šedohlavý [Leptotila plumbeiceps]	3
hrdlička čínská [Streptopelia chinensis chinensis]	5
hroznýšovec kubánský [Epicrates angulifer]	1
husa císařská [Anser canagicus]	2
husa labutí [Anser cygnoides]	2
írbis [Uncia uncia]	2
jestřáb lesní [Accipiter gentilis]	2
kachna laysanská [Anas laysanensis]	5
kachnička mandarinská [Aix galericulata]	7
kajka mořská [Somateria mollissima]	2
káně lesní [Buteo buteo]	6
káně šakalí [Buteo rufufuscus]	2
kapr obecný [Cyprinus carpio]	75
kapr obecný - nishikigoi [Cyprinus carpio]	3
kočka cejlonská [Prionailurus rubiginosus phillipsi]	2
kočkodan zelený [Chlorocebus sabaeus]	4
korunáč Sclaterův [Goura scheepmakeri]	4

RDB chov ohrožených druhů světové fauny uvedených v červené knize IUCN

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
kosman zakrslý [Callithrix pygmaea pygmaea]	6
koza šrouborohá [Capra falconeri heptneri]	5
kozorožec dagestánský [Capra cylindricornis]	9
krajta zelená [Morelia viridis]	2
krátkokrčka novoguinejská [Euseya novaeguineae]	3
krokodýl čelnatý [Osteolaemus tetraspis]	2
labuť černá [Cygnus atratus]	2
labuť velká [Cygnus olor]	3
lachtan hřivnatý [Otaria byronia]	2
lemur černý [Eulemur macaco]	3
leskoptev purpurová [Lamprotornis purpureus]	2
lev [Panthera leo]	1
levhart čínský [Panthera pardus japonensis]	2
levhart obláčkový [Pardofelis nebulosa]	1
majna Rothschildova [Leucopsar rothschildi]	3
makak lví [Macaca silenus]	5
mangabej žlutobřichý [Cercocebus chrysogaster]	3
muntžak malý [Muntiacus reevesi]	7
nahur modrý [Pseudois nayaur]	9
nandu Darwinův [Pterocnemia pennata pennata]	2
nestor kea [Nestor notabilis]	5

RDB chov ohrožených druhů světové fauny uvedených v červené knize IUCN

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
nosál červený [Nasua nasua]	4
nyala nížinná [Tragelaphus angasii]	6
orel bělohlavý [Haliaeetus leucocephalus]	2
orel jestřábí [Hieraaetus fasciatus]	7
orel královský [Aquila heliaca]	7
orel křiklavý [Aquila pomarina]	11
orel mořský [Haliaeetus albicilla]	4
orel nejmenší [Hieraaetus pennatus]	4
orel skalní [Aquila chrysaetos]	3
orel stepní [Aquila nipalensis]	2
orel východní [Haliaeetus pelagicus]	7
orlosup bradatý [Gypaetus barbatus aureus]	6
osel somálský [Equus africanus somalicus]	9
osmák degu [Octodon degus]	3
ovce kruhorohá [Ovis orientalis boharensis]	5
panda červená [Ailurus fulgens fulgens]	3
papoušek vlnkovaný [Melopsittacus undulatus]	2
páv korunkatý [Pavo cristatus]	6
pavián pláštíkový [Papio hamadryas]	11
pelikán bílý [Pelecanus onocrotalus]	11
pelikán skvrnozobý [Pelecanus philippensis]	3

RDB chov ohrožených druhů světové fauny uvedených v červené knize IUCN

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
pižmoň grónský [Ovibos moschatus wardi]	1
plameňák kubánský [Phoenicopterus ruber ruber]	5
plameňák růžový [Phoenicopterus ruber roseus]	28
puďu jižní [Pudu puda]	1
puštíkat bradatý [Strix nebulosa lapponica]	2
rys karpatský [Lynx lynx carpathicus]	2
sambar skvrnitý [Rusa alfredi]	4
satyr Cabotův [Tragopan caboti]	1
satyr obecný [Tragopan satyra]	2
satyr Temminckův [Tragopan temminckii]	6
slon indický [Elephas maximus bengalensis]	2
sob karelský [Rangifer tarandus fennicus]	2
sovice sněžní [Nyctea scandiaca]	1
sup hnědý [Aegypius monachus]	2
sup mrchožravý [Neophron percnopterus]	2
surikata [Suricata suricatta]	10
šimpanz [Pan troglodytes]	5
takin čínský [Budorcas taxicolor bedfordi]	7
tamarin pinčí [Saguinus oedipus]	2
tapír jihoamerický [Tapirus terrestris]	1
toko Deckenův [Tockus deckeni]	4

RDB chov ohrožených druhů světové fauny uvedených v červené knize IUCN

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
toko šedý [Tockus nasutus]	2
toko žlutozobý [Tockus flavirostris]	2
tučňák Humboldtův [Spheniscus humboldti]	8
turako červenokorunkatý [Tauraco erythrolophus]	2
turako chocholatý [Tauraco persa]	2
tygr - bílá forma [Panthera tigris]	2
velbloud dvouhrbý - domácí [Camelus bactrianus]	3
vikuňa [Vicugna vicugna]	5
vlk hřivnatý [Chrysocyon brachyurus]	2
výr velký [Bubo bubo]	2
výřeček bělolící [Ptilopsis leucotis]	2
zebra bezhrbá [Equus quagga borensis]	3
zebra Chapmanova [Equus quagga chapmani]	5
zebrička pestrá [Taeniopygia guttata]	50
zoborožec kaferický [Bucorvus leadbeateri]	3
zoborožec křiklavý [Ceratogymna bucinator]	2
zoborožec šedolící [Ceratogymna brevis]	2
zoborožec tmavý [Anthracoceros malayanus]	2
zoborožec vrásčitý [Aceros corrugatus]	2
želva anámská [Mauremys annamensis]	2
želva bahenní [Emys orbicularis]	2

RDB chov ohrožených druhů světové fauny uvedených v červené knize IUCN

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
želva nádherná [Trachemys scripta elegans]	18
želva ostruhatá [Centrochelys sulcata]	2
ženetka skvrnitá [Genetta tigrina]	1
žirafa Rothschildova [Giraffa camelopardalis rothschildi]	7

zebra bezhřívá a žirafa Rothschildova

EPP chov ohrožených druhů světové fauny zařazených do Evropských záchranných chovů

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
amazoňan zelenolící [Amazona viridigenalis]	2
antilopa koňská [Hippotragus equinus]	5
ara hyacintový [Anodorhynchus hyacinthinus]	2
bažant Edwardsův [Lophura edwardsi]	2
gibon bělolící [Nomascus leucogenys]	5
hroznýšovec kubánský [Epicrates angulifer]	1
irbis [Uncia uncia]	2
koza šrouborohá [Capra falconeri heptneri]	5
lemur černý [Eulemur macaco]	3
levhart čínský [Panthera pardus japonensis]	2
levhart obláčkový [Pardofelis nebulosa]	1
majna Rothschildova [Leucopsar rothschildi]	3
makak lví [Macaca silenus]	5
orel mošský [Haliaeetus albicilla]	4
orlosup bradatý [Gypaetus barbatus aureus]	6
osel somálský [Equus africanus somalicus]	9
panda červená [Ailurus fulgens fulgens]	3
pižmoň grónský [Ovibos moschatus wardi]	1
pudu jižní [Pudu puda]	1
slon indický [Elephas maximus bengalensis]	2
sup hnědý [Aegypius monachus]	2

EPP chov ohrožených druhů světové fauny zařazených do Evropských záchranných chovů

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
sup mrchožravý [Neophron percnopterus]	2
tamarín pinčí [Saguinus oedipus]	2
tapír jihoamerický [Tapirus terrestris]	1
tučňák Humboldtův [Spheniscus humboldti]	8
vikuňa [Vicugna vicugna]	5
vlk hřivnatý [Chrysocyon brachyurus]	2
zoborožec vrásčitý [Aceros corrugatus]	2
žirafa Rothschildova [Giraffa camelopardalis rothschildi]	7

CITES chov ohrožených druhů světové fauny podle zákona č. 16/1997 Sb.

druh – český (latinsky)	počet jedinců
amazoňan zelenolící [Amazona viridigenalis]	2
ara hyacintový [Anodorhynchus hyacinthinus]	2
bažant Edwardsův [Lophura edwardsi]	2
berneška havajská [Branta sandvicensis]	2
čimango falklandský [Phalacrocorax australis]	2
čimango horský [Phalacrocorax megalopterus]	2
čimango žlutohlavý [Milvago chimachima]	2
dvojjzoborožec hnědavý [Buceros hydrocorax]	1
felzuma madagaskarská [Phelsuma madag. kochi]	3
gibon bělolící [Nomascus leucogenys]	5
holub nikobarský [Caloenas nicobarica]	8
hroznýšovec duhový [Epicrates cenchria cenchria]	2
hroznýšovec kubánský [Epicrates angulifer]	1
chameleon jemenský [Chamaeleo calyptrotus]	18
irbis [Uncia uncia]	2
jestřáb lesní [Accipiter gentilis]	2
kachna laysanská [Anas laysanensis]	5
káně lesní [Buteo buteo]	6
káně šakalí [Buteo rufofuscus]	2
kočka cejlonská [Prionailurus rubiginosus phillipsi]	2
kočkodan zelený [Chlorocebus sabaeus]	4

CITES chov ohrožených druhů světové fauny podle zákona č. 16/1997 Sb.

druh – český (latinsky)	počet jedinců
korunáč Sclaterův [Goura scheepmakeri]	4
kosman zakrslý [Callithrix pygmaea pygmaea]	6
koza šrouborohá [Capra falconeri heptneri]	5
krajta zelená [Morelia viridis]	2
krokodýl čelnatý [Osteolaemus tetraspis]	2
lemur černý [Eulemur macaco]	3
lev [Panthera leo]	1
levhart čínský [Panthera pardus japonensis]	2
levhart obláčkový [Pardofelis nebulosa]	1
majna Rothschildova [Leucopsar rothschildi]	3
makak lví [Macaca silenus]	5
mangabej žlutobřichý [Cercopithecus chrysogaster]	3
nandu Darwinův [Pterocnemia pennata pennata]	2
nestor kea [Nestor notabilis]	5
orel bělohlavý [Haliaeetus leucocephalus]	2
orel jestřábí [Hieraaetus fasciatus]	7
orel královský [Aquila heliaca]	7
orel křiklavý [Aquila pomarina]	11
orel mořský [Haliaeetus albicilla]	4
orel nejmenší [Hieraaetus pennatus]	4
orel skalní [Aquila chrysaetos]	3

CITES chov ohrožených druhů světové fauny podle zákona č. 16/1997 Sb.

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
orel stepní [Aquila nipalensis]	2
orel východní [Haliaeetus pelagicus]	7
orlosup bradatý [Gypaetus barbatus aureus]	6
osel somálský [Equus africanus somalicus]	9
panda červená [Ailurus fulgens fulgens]	3
pavián pláštíkový [Papio hamadryas]	11
plameňák - hybrid [Phoenicopterus sp.]	1
plameňák kubánský [Phoenicopterus ruber ruber]	5
plameňák růžový [Phoenicopterus ruber roseus]	28
psohlavec hnědý [Corallus hortulanus]	2
pudu jižní [Pudu puda]	1
puštík bradatý [Strix nebulosa lapponica]	2
rys karpatský [Lynx lynx carpaticus]	2
satyr Cabotův [Tragopan caboti]	1
satyr obecný [Tragopan satyra]	2
scínk šalomounský [Corucia zebrata]	1
slon indický [Elephas maximus bengalensis]	2
sovice sněžní [Nyctea scandiaca]	1
sup hnědý [Aegypius monachus]	2
sup mrchožravý [Neophron percnopterus]	2
šimpanz [Pan troglodytes]	5

CITES chov ohrožených druhů světové fauny podle zákona č. 16/1997 Sb.

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
takin čínský [Budorcas taxicolor bedfordi]	7
tamarín pinčí [Saguinus oedipus]	2
tapír jihoamerický [Tapirus terrestris]	1
tučňák Humboldtův [Spheniscus humboldti]	8
turako červenokorunkatý [Tauraco erythrolophus]	2
turako chocholatý [Tauraco persa]	2
tygr - bílá forma [Panthera tigris]	2
varan modrý [Varanus macraei]	1
varan skvrnitý [Varanus salvator]	1
varan smaragdový [Varanus prasinus]	1
vikuňa [Vicugna vicugna]	5
vlk hřivnatý [Chrysocyon brachyurus]	2
výr velký [Bubo bubo]	2
výreček bělolící [Ptilopsis leucotis]	2
zoborožec tmavý [Anthracosceros malayanus]	2
zoborožec vráscitý [Aceros corrugatus]	2
želva anámská [Mauremys annamensis]	2
želva ostruhatá [Centrochelys sulcata]	2

ISB chov ohrožených druhů světové fauny v rámci evropských plemenných knih

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
bažant Edwardsův [Lophura edwardsi]	2
gibon bělolící [Nomascus leucogenys]	5
irbis [Uncia uncia]	2
kočka cejlonská [Prionailurus rubiginosus phillipsi]	2
korunáč Sclaterův [Goura scheepmakeri]	4
lemur černý [Eulemur macaco]	3
levhart čínský [Panthera pardus japonensis]	2
levhart obláčkový [Pardofelis nebulosa]	1
makak lví [Macaca silenus]	5
osel somálský [Equus africanus somalicus]	9
panda červená [Ailurus fulgens fulgens]	3
pižmoň grónský [Ovibos moschatus wardi]	1
pudu jižní [Pudu puda]	1
satyr Cabotův [Tragopan caboti]	1
tamarín pinčí [Saguinus oedipus]	2
vikuňa [Vicugna vicugna]	5
vlk hřivnatý [Chrysocyon brachyurus]	2

gibon bělolící

ESB chov ohrožených druhů světové fauny v rámci evropských plemenných knih

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
buvolec běločelý [Damaliscus pygargus phillipsi]	5
holub rudoprsý [Gallilumba crinigera]	4
kočka cejlonská [Prionailurus rubiginosus phillipsi]	2
korunáč Sclaterův [Goura scheepmakeri]	4
kozorožec dagestánský [Capra cylindricornis]	9
krokodýl čelnatý [Osteolaemus tetraspis]	2
lachtan hřivnatý [Otaria byronia]	2
mangabej žlutobřichý [Cercocebus chrysogaster]	3
nahur modrý [Pseudois nayaur]	9
nandu Darwinův [Pterocnemia pennata pennata]	2
nestor kea [Nestor notabilis]	5
nyala nížinná [Tragelaphus angasii]	6
orel královský [Aquila heliaca]	7
orel východní [Haliaeetus pelagicus]	7
rys karpatský [Lynx lynx carpathicus]	2
satyr Cabotův [Tragopan caboti]	1
sob karelský [Rangifer tarandus fennicus]	2
šimpanz [Pan troglodytes]	5
takin čínský [Budorcas taxicolor bedfordi]	7
toko Deckenův [Tockus deckeni]	4
turako červenokorunkatý [Tauraco erythrolophus]	2

ESB chov ohrožených druhů světové fauny v rámci evropských plemenných knih

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
varan smaragdový [Varanus prasinus]	1
zoborožec kaferský [Bucorvus leadbeateri]	3
zoborožec tmavý [Anthracoceros malayanus]	2

chov zvláště chráněných druhů živočichů podle zákona č. 114/1992 Sb.

druh – česky (latinsky)	počet jedinců
jestřáb lesní [Accipiter gentilis]	2
orel křiklavý [Aquila pomarina]	11
orel mořský [Haliaeetus albicilla]	4
orel skalní [Aquila chrysaetos]	3
rys karpatský [Lynx lynx carpathicus]	2
výr velký [Bubo bubo]	2
želva bahenní [Emys orbicularis]	2

Statistika stavu zvířat / 2014

savci (Mammalia)

Druh	počáteční stav	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	konečný stav
alpaka	2.0					2.0
Vicugna pacos						
antilopa koňská	1.7		1.0		1.3	1.4
Hippotragus equinus						
bodlinatka egyptská	0.0.2					0.0.2
Acomys cahirinus						
buvolec běločelý	2.4	1.1	0.1		1.3	2.3
Damaliscus pygargus phillipsi						
dikobraz srstnatonosý	0.1					0.1
Hystrix indica						
fretka	0.1					0.1
Mustela furo						
gibon bělolící	2.1.1	0.0.1				2.1.2
Nomascus leucogenys						
irbis	2.1				1.0	1.1
Uncia uncia						
kočka cejlonská	0.1		1.0			1.1
Prionailurus rubiginosus phillipsi						
kočka domácí	2.1		2.2	1.0		3.3
Felis catus						
kočkodan zelený	2.2					2.2
Chlorocebus sabaeus						

kosman zakrslý	2.4	0.02			1.1	1.3.2
<i>Callithrix pygmaea pygmaea</i>						
koza domácí	0.2	1.1			1.1	0.2
<i>Capra hircus</i>						
koza domácí - kamerunská	1.3					1.3
<i>Capra hircus</i>						
koza šrouborohá	4.6	2.1	1.0		4.5	3.2
<i>Capra falconeri heptneri</i>						
kozorožec dagestánský	2.5	3.1			2.0	3.6
<i>Capra cylindricornis</i>						
králík domácí - zakrslý	1.2.4					1.2.4
<i>Oryctolagus cuniculus v. edulis</i>						
křeček zlatý	1.2			1.2		
<i>Mesocricetus auratus</i>						
křečík džungarský	2.4			2.4		
<i>Phodopus sungorus</i>						
křečík Roborovského	0.0.5			0.0.5		
<i>Phodopus roborowskii</i>						
kůň domácí - mini appaloosa	1.2	1.1				2.3
<i>Equus caballus</i>						
kůň domácí - shetlandský pony	1.4	1.1			0.3	2.2
<i>Equus caballus</i>						
lachtan hřivnatý	1.3	1.0		0.2	1.0	1.1
<i>Otaria byronia</i>						
lemur černý			3.0			3.0
<i>Eulemur macaco</i>						

lev	1.1				0.1	1.0
<i>Panthera leo</i>						
levhart čínský	1.1					1.1
<i>Panthera pardus japonensis</i>						
levhart obláčkový	1.0					1.0
<i>Pardofelis nebulosa</i>						
makak lví	1.2	1.0.1				2.2.1
<i>Macaca silenus</i>						
mangabej žlutobřichý	3.0					3.0
<i>Cercocebus chrysogaster</i>						
muntžak malý	2.3	2.1			1.0	3.4
<i>Muntiacus reevesi</i>						
nahur modrý	3.4	2.1			0.1	5.4
<i>Pseudois nayaur</i>						
nosál červený	3.2			0.1		3.1
<i>Nasua nasua</i>						
nyala nížinná	2.5	1.1			1.2	2.4
<i>Tragelaphus angasii</i>						
orangutan sumaterský	1.0				1.0	
<i>Pongo abelii</i>						
osel somálský	2.6	1.0				3.6
<i>Equus africanus somalicus</i>						
osmák degu	0.0.14				0.0.11	0.0.3
<i>Octodon degus</i>						
ovce domácí - kamerunská	0.1		1.2		1.1	0.2
<i>Ovis aries aries</i>						

ovce kruhorohá	2.2	0.1				2.3
<i>Ovis orientalis boharensis</i>						
panda červená	1.1		1.1		1.0	1.2
<i>Ailurus fulgens fulgens</i>						
pavián pláštíkový	4.9				2.0	2.9
<i>Papio hamadryas</i>						
pes domácí	0.1					0.1
<i>Canis familiaris</i>						
pes domácí - německý ovčák	1.0					1.0
<i>Canis familiaris</i>						
pískomil mongolský	0.0.6				0.0.6	
<i>Meriones unguiculatus</i>						
pížmoň grónský	2.0				1.0	1.0
<i>Ovibos moschatus wardi</i>						
pudu jižní			1.0			1.0
<i>Pudu puda</i>						
rys karpatský	3.2				2.1	1.1
<i>Lynx lynx carpathicus</i>						
sambar skvrnitý	0.4					0.4
<i>Rusa alfredi</i>						
slon indický	0.2					0.2
<i>Elephas maximus bengalensis</i>						
sob karelský	0.2		1.0	1.0		0.2
<i>Rangifer tarandus fennicus</i>						
surikata	8.2	6.3			8.1	6.4
<i>Suricata suricatta</i>						

šimpanz	2.3					2.3
Pan troglodytes						
takin čínský	4.5	1.1	1.0		4.1	2.5
Budorcas taxicolor bedfordi						
tamarín pinčí	1.1					1.1
Saguinus oedipus						
tapír jihoamerický			1.0			1.0
Tapirus terrestris						
tygr - bílá forma	2.2				1.1	1.1
Panthera tigris						
velbloud dvouhrbý - domácí	1.3				1.0	0.3
Camelus bactrianus						
vikuňa	1.4					1.4
Vicugna vicugna						
vlk hřivnatý	1.1					1.1
Chrysocyon brachyurus						
zebra bezhřívá	1.2					1.2
Equus quagga borensis						
zebra Chapmanova	2.4				1.0	1.4
Equus quagga chapmanni						
ženetka skvrnitá	0.1					0.1
Genetta tigrina						
žirafa Rothschildova	3.3	0.1				3.4
Giraffa camelopardalis rothschildi						

nyala nížinná

ptáci (Aves)

Druh	počáteční stav	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	konečný stav
amadina Gouldové	0.0.1					0.0.1
Chloebia gouldiae						
amazoňan zelenolící	1.0		1.1		1.0	1.1
Amazona viridigenalis						
ara hyacintový	1.1					1.1
Anodorhynchus hyacinthinus						
bažant Edwardsův	1.1					1.1
Lophura edwardsi						
bažant obecný korejský	1.2					1.2
Phasianus colchicus karpowi						
bažant zlatý			1.1			1.1
Chrysolophus pictus						
berneška bělolící	2.0					2.0
Branta leucopsis						
berneška havajská	1.1					1.1
Branta sandvicensis						
bulbul zahradní	0.1					0.1
Pycnonotus barbatus						
čimango falklandský	1.0		0.1			1.1
Phalcoboenus australis						
čimango horský	1.1					1.1
Phalcoboenus megalopterus						

čimango žlutohlavý	1.1					1.1
Milvago chimachima						
dvojoborožec hnědavý	0.1					0.1
Buceros hydrocorax						
holub nikobarský	5.3	2.1	1.0		3.1	5.3
Caloenas nicobarica						
holub rudoprý	1.1		1.1			2.2
Gallicolumba crinigera						
holub šedohlavý	1.0		1.1			2.1
Leptotila plumbeiceps						
hrdlička čínská	0.0.6			0.0.1		0.0.5
Streptopelia chinensis chinensis						
hrdlička madagaskarská	1.0		0.1	1.0		0.1
Streptopelia picturata						
husa císařská	2.0					2.0
Anser canagicus						
husa labutí	2.0					2.0
Anser cygnoides						
ibis hagedaš	1.2			0.1	1.1	
Bostrychia hagedash						
jestřáb lesní	0.1		0.1			0.2
Accipiter gentilis						
kachna laysanská	2.1.2					2.1.2
Anas laysanensis						

kachnička mandarinská	2.1.4					2.1.4
<i>Aix galericulata</i>						
kajka mořská	1.1					1.1
<i>Somateria mollissima</i>						
kakadu palmový	1.0			1.0		
<i>Probosciger aterrimus</i>						
káně lesní	2.4		0.0.1		0.0.1	2.4
<i>Buteo buteo</i>						
káně šakalí			1.1			1.1
<i>Buteo rufofuscus</i>						
korunáč Sclaterův	1.3		0.1		0.1	1.3
<i>Goura scheepmakeri</i>						
labuť černá	1.1					1.1
<i>Cygnus atratus</i>						
labuť velká			3.0			3.0
<i>Cygnus olor</i>						
leskoptev purpurová	1.1					1.1
<i>Lamprotornis purpureus</i>						
majna Rothschildova	1.1		1.1	0.1		2.1
<i>Leucopsar rothschildi</i>						
mandelík modrobřichý	1.1			1.0	0.1	
<i>Coracias cyanogaster</i>						
nandu Darwinův			2.0			2.0
<i>Pterocnemia pennata pennata</i>						

nestor kea	1.1	2.1				3.2
Nestor notabilis						
orel bělohavý	2.2	0.2			1.3	1.1
Haliaeetus leucocephalus						
orel jestřábí	3.3		0.1			3.4
Hieraetus fasciatus						
orel královský	4.3					4.3
Aquila heliaca						
orel křiklavý	4.6	1.0				5.6
Aquila pomarina						
orel mořský	2.2					2.2
Haliaeetus albicilla						
orel nejmenší	2.2		1.1		1.1	2.2
Hieraetus pennatus						
orel skalní	2.1					2.1
Aquila chrysaetos						
orel stepní	1.1					1.1
Aquila nipalensis						
orel východní	3.3	4.0			3.0	4.3
Haliaeetus pelagicus						
orlosup bradatý	2.2	0.0.2				2.2.2
Gypaetus barbatus aureus						
papoušek vlnkovaný	1.1					1.1
Melopsittacus undulatus						

páv korunkatý	1.5				1.5
<i>Pavo cristatus</i>					
pelikán bílý	5.6		0.0.2	0.0.2	5.6
<i>Pelecanus onocrotalus</i>					
pelikán skvrnozobý			0.3		0.3
<i>Pelecanus philippensis</i>					
plameňák - hybrid	0.0.1				0.0.1
<i>Phoenicopterus sp.</i>					
plameňák kubánský	2.2.1				2.2.1
<i>Phoenicopterus ruber ruber</i>					
plameňák růžový	9.12.11			0.0.4	9.12.7
<i>Phoenicopterus ruber roseus</i>					
puštík bradatý	1.1				1.1
<i>Strix nebulosa lapponica</i>					
raroh lagar	0.1			0.1	
<i>Falco jugger</i>					
satyr Cabotův			1.0		1.0
<i>Tragopan caboti</i>					
satyr obecný			1.1		1.1
<i>Tragopan satyra</i>					
satyr Temminckův	2.4	0.0.1		0.1	2.3.1
<i>Tragopan temminckii</i>					
sovice sněžní			0.0.2	0.0.1	0.0.1
<i>Nyctea scandiaca</i>					

sup hnědý	1.1				1.1
Aegyptius monachus					
sup mrchožravý	1.1				1.1
Neophron percnopterus					
toko Deckenův	2.2		1.0	1.0	2.2
Tockus deckeni					
toko šedý	2.2			1.1	1.1
Tockus nasutus					
toko žlutozobý	1.1				1.1
Tockus flavirostris					
tučňák Humboldtův	4.3.2			1.0	3.3.2
Spheniscus humboldti					
turako červenokorunkatý	1.1				1.1
Tauraco erythrolophus					
turako chocholatý	1.1				1.1
Tauraco persa					
výr velký	1.1				1.1
Bubo bubo					
výreček bělolící	1.1	3.1		3.1	1.1
Ptilopsis leucotis					
zebříčka pestrá	0.2.48				0.2.48
Taeniopygia guttata					
zoborožec kaferský	1.2				1.2
Bucorvus leadbeateri					

zoborožec křiklavý	1.1					1.1
Ceratogymna bucinator						
zoborožec šedolící	1.1					1.1
Ceratogymna brevis						
zoborožec tmavý	1.1					1.1
Anthracosceros malayanus						
zoborožec vrásčitý	0.1		1.0			1.1
Aceros corrugatus						
zoborožec kaferský	1.0		0.2			1.2
Bucorvus leadbeateri						
zoborožec křiklavý	1.1					1.1
Ceratogymna bucinator						
zoborožec šedolící	1.1					1.1
Ceratogymna brevis						
zoborožec tmavý	1.1					1.1
Anthracosceros malayanus						
zoborožec vrásčitý	0.1		0.1			0.1
Aceros corrugatus						

plazi (Reptilia)						
Druh	počáteční stav	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	konečný stav
agama Weberova	1.1				1.1	
Hydrosaurus weberi						
felzuma madagaskarská	0.2.1		1.0		0.0.1	1.2
Phelsuma madagascariensis kochi						
gekon obrovský			0.0.6	0.0.1	0.0.1	0.0.4
Gekko gecko						
hroznýšovec duhový			1.1			1.1
Epicrates cenchria cenchria						
hroznýšovec kubánský	2.1				2.0	0.1
Epicrates angulifer						
chameleon jemenský		0.0.12	1.1			1.1.16
Chamaeleo calyptatus						
krajta timorská	0.1				0.1	
Python timorensis						
krajta zelená	1.1					1.1
Morelia viridis						
krátkokrčka novoguinejská			1.2			1.2
Eleya novaeguineae						
krokodýl čelnatý	1.1					1.1
Osteolaemus tetraspis						
psohlavec hnědý	1.1					1.1
Corallus hortulanus						

scink šalomounský			1.0			1.0
Corucia zebrata						
trnoještěr kozí			0.0.7		0.0.1	0.0.6
Acanthosaura capra						
užovka amurská	0.0.1					0.0.1
Elaphe schrencki						
varan modrý	1.0					1.0
Varanus macraei						
varan skvrnitý	0.0.1					0.0.1
Varanus salvator						
varan smaragdový	1.0					1.0
Varanus prasinus						
želva anámská	1.3			1.0	0.1	0.2
Mauremys annamensis						
želva bahenní	0.0.2					0.0.2
Emys orbicularis						
želva nádherná	2.8	0.0.8				2.8.8
Trachemys scripta elegans						
želva ostruhatá	1.1					1.1
Centrochelys sulcata						

ryby (Pisces) + ostatní

Druh	počáteční stav	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	konečný stav
kapr obecný						0.075
Cyprinus carpio						
kapr obecný - nishikigoi						0.03
Cyprinus carpio						
krunýřovec						0.03
Ancistrus sp.						
pancéřníček kropenatý						0.01
Megalechis thoracata						
plata skvrnitá						0.010
Xiphophorus maculatus						
tlamovec						0.015
Melanochromis sp.						
živorodka duhová						0.01
Poecilia reticulata						

ostatní						
Druh	počáteční stav	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	konečný stav
stopkocí (Stylommatophora)						
achatina žravá						0.0.1
Achatina fulica rodatzii						
švábi (Blattaria)						
šváb smrtihlav						0.0.60
Blaberus craniifer						
brouci (Coleoptera)						
zlatohlávek						2.3.15
Eudicella schultzeorum						
zlatohlávek smaragdový						0.0.40
Chlorocala africana						

krokodýl čelnatý

Marketing a ekologické vzdělávání

Marketing a komunikace

Rok 2014 se nesl v duchu změn a novinek v zoologické zahradě i na oddělení marketingu. Největší akcí celého roku bylo otevření dvou nových budov a zavedení elektronického systému vstupenek a permanentek. Mimo jiné došlo i k obrácení směru prohlídkové trasy, která nyní poskytuje úplně jiný pohled na zoologickou zahradu i expozice zvířat. Největší změnou pro oddělení marketingu bylo přerušení pracovního poměru vedoucího oddělení a tiskového mluvčího PhDr. Mgr. Ivana Langra. Stalo se tak z důvodu nástupu do veřejné funkce.

Otevření Centra aktivního odpočinku Lidové sady

Ve čtvrtek 18. září se konalo otevření dvou nových staveb projektu Centra aktivního odpočinku Lidové sady. Jedna budova se stala zázemím jak pro návštěvníky zoologické zahrady, tak pro výletníky do okolí Lidových sadů. Jsou zde k dispozici veřejné toalety, stanice městské policie a pokladna ZOO Liberec. Druhá budova slouží jako nový hospodářský a vzdělávací pavilon. Část je přístupná veřejnosti, která si zde může prohlédnout výstavu přírodnin. Druhá část budovy slouží jako zázemí pro zoologické oddělení a oddělení výživy. Přesunuly se sem nově i kuchyně a přípravná pokrmů pro zvířata. Slavnostního otevření se zúčastnili mnozí zastupitelé města i kraje včetně primátorky města Liberec Martyiny Rosenbergové a hejtmana Libereckého kraje Martina Půty. Pozvání přijali také zástupci důležitých partnerských organizací. První návštěvníci prošli přes nové pokladny v pátek 19. září 2014.

křtiny žiraf s Petrem Čtvrtníčkem a hejtmanem Martinem Půtou

z programu při otevření nového vstupu do zoo

Zážitkový vzdělávací program Ošetřovatelem v zoo

Zážitkový program Ošetřovatelem v zoo se těší rok od roku větší oblibě. V roce 2014 této možnosti využilo přes 70 klientů. Program účastníkům umožňuje vyzkoušet si práci ošetřovatele na vlastní kůži. Na vybranou mají ze šesti úseků – opi, kopytníci, dravci, tropický pavilon, šelmy nebo úsek slonů a žiraf, který si v oblíbenosti drží stále prvenství. Klienti si vyzkouší nejen přípravu krmiv, úklid ubikací a výběhů zvířat, ale mohou se dostat i k zajímavým veterinárním úkonům, transportům či jiným výjimečným událostem v rámci provozu zoologické zahrady. Získají tak osobní zkušenost a představu, co práce v zahradě obnáší. Poukaz na zážitkový program Ošetřovatelem v zoo lze zakoupit prostřednictvím elektronického obchodu nebo přes marketingové oddělení ZOO Liberec.

Setkání s ošetřovateli

Kdo si netroufá stát se na jeden den ošetřovatelem, má v letních měsících možnost se s nimi alespoň osobně setkat. Tato služba funguje od roku 2013 a umožňuje návštěvníkům zeptat se na otázky týkající se chovu zvířat. Časy setkání s ošetřovateli jsou sestaveny tak, aby mohli návštěvníci obhábnout všechna stanoviště. Pro zpěštění probíhají kromě těchto setkání i klasická krmení a cvičení zvířat (lachtani, sloni, tučňáci).

Hvězdy showbyznysu a sportu v zoo

Po zoo se však nepohybují pouze ošetřovatelé a návštěvníci, ale při speciálních příležitostech zde můžete potkat i osobnosti ze světa umění i sportu. V roce 2014 poctil ZOO Liberec svou návštěvou herec Petr Čtvrtníček, který u příležitosti zahájení 95. sezóny zoo (29. 3.) pokřtil dvě mláďata žirafy Rothschildovy. Jako další navštívila zoologickou zahradu snowboardistka Eva Samková, která zde pokřtila mládě gibona bělolícího

(26. 4.). V neposlední řadě nám pomohl oslavit příchod nového druhu – nandu Darwinova do ZOO Liberec známý kreslář a ilustrátor knih o zvířatech a přírodě Jan Dungel (5. 11.).

Vědomostní soutěž ZORiskuj

Jako předcházející roky, ani v tomto roce nemohla chybět vědomostní soutěž pro žáky a studenty 2. stupně základních škol a nižšího stupně víceletých gymnázií. Letošního výřazovacího kola, které se konalo 19. února, se zúčastnilo 59 tříčlenných družstev (celkem 177 dětí), ze kterých do finále postoupilo šest nejlepších družstev. Finále se konalo 19. 3. v Cinestar Liberec a na stupně vítězů se nakonec probjovali Tereza Tužilová, Natálie Hromková a Lucie Skalická z libereckého Podještědského gymnázia (1. místo), Vojtěch Waldhauser, Šimon Knopp a Nikol Benešová z Gymnázia F. X. Šaldy (2. místo) a Evženie Halamová, Barbora Smetanová a Kateřina Bezányová z Gymnázia U Balvanu, Jablonec n. N. (3. místo). Soutěž se mohla uskutečnit také díky štědré podpoře partnerů, mezi kterými byly DinoPark Liberec, HC Bílí Tygři Liberec, Hervis Sports a National Geographic Channel. Tímto jim mnohokrát děkujeme.

Další zajímavé události a akce ZOO Liberec

V roce 2014 se podařilo opět transportovat jedno z vylíhlých mláďat orlosupa bradatého do volné přírody. Celá pouť tohoto vzácného dravce byla sledována a dokumentována i zástupci marketingového oddělení. Mimo jiné vznikl krátký film popisující cestu Kiliána (toto jméno mládě dostalo) do Vysokých Taur v Rakousku.

Díky spolupráci s Dopravním podnikem města Liberec a Jablonec nad Nisou se nyní můžete na městské lince 2 a 3 svést novou tramvají s motivem zoologické zahrady. Na koleje vyjelela tato tramvaj poprvé 24. února.

Web a sociální sítě zoo

Liberecká zoo je se svými fanoušky v kontaktu i pomocí moderní technologie. V roce 2014 zaznamenaly webové stránky ZOO Liberec počet zobrazení 1 394 697, návštěvníků bylo 360 425. Mezi nejčastější uživatele webových stránek patří Češi (89%), a to především obyvatelé z Liberce (25%) a Prahy (23%). Nejnavštěvovanější stránkou je úvodní strana a dále pak sekce Před návštěvou, kde se uživatelé dozvědí všechny potřebné informace, než se vypraví do zoo. Hned v závěsu je stránka jedné z našich organizací Centrum pro zvířata v nouzi ARCHA, kde lidé hledají, jaká zvířata jsou v útulku k odběru. Neméně zajímavý je pro uživatele také Kalendář akcí s celoročním přehledem událostí v zoo.

ZOO Liberec využívá také specializované weby pro prezentaci svých videí a fotografií. Profil zoo na Google Picasa zaznamenal téměř 19 000 zobrazení a přes 1 300 návštěv. Na prezentaci videí natočených v zoo nebo se zoo souvisejících využíváme kanál Youtube.com.

Nejoblíbenějším nástrojem pro získávání informací se však

v posledních letech stal Facebook. V roce 2014 vzrostl počet fanoušků ještě více než rok předcházející a naši základnu tak dohromady tvořilo přes 25 000 lidí sympatizujících se ZOO Liberec. Virální dosah příspěvků vzrostl ze 70 na téměř 90 000 uživatelů.

Elektronický obchod

Další služba, která se těší velké oblibě, je nákup pomocí elektronického obchodu. Stránka e-shopu byla v roce 2014 zobrazena 80 316 krát a zaznamenala 23 503 návštěv. Elektronický obchod slouží nejen jako další informační kanál o projektech podporovaných Zoologickou zahradou Liberec, ale také jako pomoc pro návštěvníky, kteří si chtějí předkoupit vstupenky do zoo nebo pořídit pro své blízké nějaký milý dárek. Za rok 2014 bylo vyřízeno 152 objednávek. Nejčastějšími návštěvníky těchto stránek jsou Češi, a to především z Prahy, Liberce nebo Mladé Boleslavi.

zlatá olympionička Eva Samková při křtinách gibona

Liberec křižuje tramvaj v našich barvách

Výběr z akcí ZOO Liberec 2014

30. – 31. 1. Za samé jedničky do zoo zdarma
 15. 2. 9. Etnoples aneb Od pólu k pólu tančíme spolu
 29. 3. Zahájení 95. sezóny a křtiny dvou mláďat žirafy Rothschildovy, kmotr: Petr Čtvrtníček
 17. 4. Velikonoční výzdoba zoo s dětmi
 22. 4. ZOO bez bariér: Den pro seniory
 26. 4. Den Země v zoo, křtiny mláďete gibona bělolícího, kmotra: Eva Samková
 31. 5. Den dětí v ZOO Liberec
 5. 6. ZOO bez bariér: Den pro děti s handicapem
 17. – 22. 6. Modrý slon: soutěž a přehlídka umělecké a zájmové tvorby umělců s handicapem ve spolupráci se sdružením Artefaktum.cz
 21. 6. Světový den žiraf
 27. – 28. 6. Za samé jedničky do zoo zdarma
 18. – 22. 8. X. Etnořez: tradiční ukázka dřevosochařského umění ve spolupráci s Arefaktum.cz
 29. 8. Večerní prohlídka zoo pro veřejnost
 20. 9. Den sponzorů a partnerů ZOO Liberec
 4. 10. Světový den zvířat v zoo
 16. 10. ZOO bez bariér: Den pro seniory
 31. 10. Strašidelná noční zoo – večerní prohlídka pro veřejnost s lampiony, strašidly a soutěžemi
 5. 11. Křtiny nandu Darwinova, kmotr: Jan Dungal
 4., 18., 22. 12. Adventní večerní prohlídka po zoo – večerní prohlídka pro veřejnost v předvánočním duchu
 29., 30., 31. 12. Sváteční komentované prohlídky po zoologické zahradě

Ing. Lenka Havlová

vedoucí oddělení marketingu
 havlova@zooliberec.cz

Výstavba, údržba a rozvoj v roce 2014

V roce 2014 prošla zoologická zahrada poměrně významnými změnami, které ovlivňovaly každodenní chod zahrady. Začátkem roku jsme realizovali přestavby terárií v hospodářském pavilonu. Byly provedeny opravy umělých skal a technologie vodního hospodářství. Ve velkém tempu probíhala výstavba dvou budov v rámci akce Centrum aktivního odpočinku Lidové sady. Žadatelem a příjemcem dotace bylo Statutární město Liberec a projekt byl financován z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, registrační číslo CZ.1.13/2.1.00/27.01203. Celková cena byla 88,38 mil. Kč včetně DPH. Zhotovitelem byla společnost Unistav a. s. s hlavním stavbyvedoucím M. Javůrkem a dalšími stavbyvedoucími V. Blahůškem a Š. Bukovským. Technickým dozorem investora (Statutárního města Liberec) byl A. Bednář. V blízkosti Lidových sadů byl budován objekt vstupu a v místě původní správní budovy zoo nová provozní budova. Stavby včetně inženýrských sítí a dopravní infrastruktury se v obou místech přímo dotýkaly areálu zahrady, a tak během roku docházelo k četným omezením pro návštěvníky i obsluhu areálu. V září byly obě stavby převzaty uživatelem a dne 18. 9. proběhlo jejich slavnostní otevření. V provozní budově zaměstnanci našli nové komfortní šatny se zázemím včetně sušárny a prádelny oblečení, kuchyň zoo se přestěhovala do nových provozních a skladových prostor. Zázemí vzniklo i pro návštěvníky v podobě expoziční haly a celoročního sociálního zázemí. Chovatelé získali nové odchovné a expoziční prostory. Expoziční halu je možné využít např. jako malou přednáškovou síň nebo pro účely výstav. Technický úsek spolupracoval

s dodavateli ve všech fázích stavby včetně finálního zprovoznění objektů.

Druhá polovina roku se nesla v duchu oprav a zvelebení budovy Lidových sadů. Práce počaly vymalováním sálu a vstupního vestibulu, následovala kompletní oprava terasy (malého sálu) včetně opravy rozvodů elektroinstalace a podhledů. V prosinci začaly stavební práce na investiční akci Stavební úpravy restaurace Formanka. Byla zpracována projektová dokumentace na celkovou rekonstrukci (varna, restaurace, vestavba pro výtah) zahrnující i zázemí pro návštěvníky (nové toalety). Vítězem výběrového řízení se stala společnost Pastali s. r. o. V průběhu roku bylo provedeno mnoho prací a oprav menšího rozsahu. Jejich soupis následuje.

Vybavení zámečnické dílny se doplnilo o novou pásovou pilu na železná profily.

Na konci roku se vozový park rozrostl o víceúčelový stroj (ISE-KY) pro úklid a údržbu areálu. Jedná se malotraktor s kompletní výbavou na zimní údržbu (radlice, posyp drtí, fréza na sněh) a letní činnosti (sekačka, sběr listí a trávy, kropení a mytí komunikací s možností rozvozu závlahové vody, nakladač a zametací kartáč).

**a) výstavba zařízení – investiční činnost
investice – hmotný majetek**

zahradní traktor (sekačka Archa)	215 768 Kč
nábytek pro vybavení Archy	57 500 Kč
dvojbox voliéra	43 600 Kč
vsakovací jímka Archa	40 135,70 Kč
hospodářský objekt ZS SO 100	3 848 735,87 Kč
izolační voliéra SO110	197 584,33 Kč
voliéra I. řada SO120	1 038 699,43 Kč
voliéra II.řada SO 130	1 176 877,20 Kč
voliéra III.řada SO 140	1 451 290,90 Kč
oplocenka pro srny SO 150	317 563,97 Kč
oplocenka vodní ptáci SO 160	446 600,96 Kč
rozlétávací voliéra SO 170	1 409 113,57 Kč
oplocení a brány SO 180	375 352,01 Kč
prodloužení kanalizačního řádu v ul. Ostašovská SO 200-201	2 268 875,83 Kč
splašková kanalizace hospodářského objektu SO 210	100 721,70 Kč
splašková kanalizace stávajícího objektu útulku SO220	130 196,62 Kč
vodovodní přípojka hospodářského objektu SO 230	43 328,63 Kč
vodovodní přípojka + požární hydrant SO 240	6 006,98 Kč
studna SO 250	134 494,74 Kč

areálový rozvod užitkové vody SO 260	353 460,35 Kč
plynová přípojka hospodářského objektu SO 270	41 350,74 Kč
elektrorozvody SO 300-320	459 080,06 Kč
makadamové cesty v areálu SO 400	538 840,68 Kč
sadové úpravy a dendrologie SO SÚ	1 008 747,61 Kč
licence na elektronické hlášení a evidenci zvířat (Zoobook)	54 450 Kč
tehnické zhodnocení – bazén lachtanů – ocelová konstrukce zastínění	66 027,28 Kč

b) projektové dokumentace**Terasa v objektu Lidové sady**

Terasa elektroinstalace silnoproudé a slaboproudé rozvody

Stavební úpravy restaurace Formanka

Stavební část, koordinace projektu (Ing. Špringl)

Stavebně konstrukční řešení

Požárně bezpečnostní řešení

Zdravotní technika (ZTI vnitřní a venkovní rozvody)

Vytápění

Vzduchotechnika

Elektroinstalace silnoproudé a slaboproudé rozvody

Gastrotechnologie

c) opravy a udržování chovných a obslužných zařízení

Díličí opravy pro všechny jednotlivé zoologické úseky údržbářského charakteru obsahující práce těchto stavebních profesí (zámečnická, vnitřní rozvody ZTI, venkovní rozvody ZTI, vytápění, vzduchotechnika a elektroinstalace). Výpis proveden pro významnější práce.

Areál zoologické zahrady

Pavilon levhartů – dřevěné obložení kotců spodní polovina a horní box

Pavilon tropů – modelace skal a vodního hospodářství

Pavilon tropů – rákosový pohled

Ubikace poníků – oprava střechy

Zázemí dravců – oprava střechy

Obklad dřevěný v ubikaci oslů somálských

Oplocení u tučňáků

Oprava vrat v pavilonu slonů

Výměna dopadových ploch v areálu dětského hřiště

Osazení parkosů do expozic

Výroba a osazení boudiček pro zvířata

Odchovna hmyzu

Areál střediska DIVIZNA

Běžná údržba areálu jak v interiéru tak v exteriéru

Areál střediska ARCHA

Běžná údržba areálu

Lidové sady, zahrada, R-Klub a Dětský koutek

Dětský koutek – gastro stánek

Běžná údržba objektů

Letecký pohled na budovu nového vstupu do zoo

d) opravy a práce provedené dodavatelsky areál zoologické zahrady

malířské a natěračské práce areálu	78 600 Kč
oprava kanalizace	45 675 Kč
oprava vodovodního potrubí v bistro Gibon	830 Kč
oprava vodovodního potrubí v pav. tropů	2 363 Kč
výměna filtru – bazén lachtanů	8 765 Kč
úprava terárií v pavilonu tropů	21 300 Kč
oprava povodňových škod	54 829 Kč
oprava vodovodního potrubí – pavilon tropů	14 301 Kč
skla – pavilon šelem	12 600 Kč
úprava výběhu surikat	2 698 Kč
drobné zednické opravy	130 950 Kč
čištění kanalizace	5 738 Kč
oprava/demontáž klapek, montáž nových	13 188 Kč
oprava mrazícího boxu	11 450 Kč
oprava UV lampy a sacího potrubí – pavilon tropů	9 230 Kč
oprav rozvodu vody u tapírů	14 060 Kč
oprava ohradníků	10 500 Kč
výměna sítí v bažantnici	78 688 Kč
oprava ohradníků	2 384 Kč

oprava vodovodního potrubí	10 930,40 Kč
oprava povodňových škod	16 928 Kč
výměna pojistkové skříně v zoo	13 165,70 Kč
oprava asfaltové komunikace	9 771,70 Kč
oprava střechy – nahur modrý	9 187 Kč
oprava střechy – žirafinec	12 000 Kč
oprava střechy – nahur modrý	6 496 Kč
oprava povodňových škod	35 003,40 Kč
oprava fasády pavilonu levhartů	36 439 Kč
oprava datové sítě v hospodářské budově	18 174,30 Kč
oprava schodů a zpevněných ploch	53 300 Kč
oprava veřejného osvětlení – želvy	12 400 Kč
oprava střešního pláště – pavilon žiraf	17 696 Kč
oprava ocelové konstrukce pro levharty	160 000 Kč
Celkem ceny bez DPH	929 641 Kč

Práce spojené s povodňovými škodami byly hrazeny z pojištění organizace.

Středisko DIVIZNA

drobné zednické opravy	9 150 Kč
malířské a natěračské práce v areálu Divizny	4 352 Kč
výměna koberce v Divizně	11 440 Kč
Celkem ceny bez DPH	24 942 Kč

Středisko ARCHA

oprava plynového kotle, uvedení do provozu a oprava podlahy v kotelně	67 949 Kč
Celkem ceny bez DPH	67 949 Kč

Lidové sady, zahrada, R-Klub a Dětský koutek

oprava havarijního trámu na sálu	Investor SML
bar na balkoně oprava silového proudu LS	18 857 Kč
drobné zednické stavební opravy	8 550 Kč
malířské práce v objektu Lidové sady	192 815 Kč
oprava – montáž ocelových roštů do vjezdu	8 496 Kč
oprava fasády LS – zastávka	19 500 Kč

oprava fasády u vstupu a sanační omítky v LS	120 344 Kč
oprava zpevněných ploch – chodníku	29 850 Kč
terasa – obnova protipožárního nátěru	10 025 Kč
terasa – oprava elektroinstalace silnoproud	139 111 Kč
terasa – oprava podhledu terasy Lidových sadů rastr	142 064 Kč
terasa – oprava podhledu v prostoru terasy	199 665 Kč
terasa – parapety	9 200 Kč
terasa – vypracování projektu elektroinstalace	19 500 Kč
terasa – silnoproudé rozvody	276 873 Kč
terasa – slaboproudé rozvody	56 378 Kč
Celkem ceny bez DPH	1 251 228 Kč

Středisko služeb pro zákazníky

značení parkoviště	5 460 Kč
oprava solárního systému bistra Gibon	3 518 Kč
oprava – havárie el. kabelu	6 296,84 Kč
zemní práce – havárie Sovova (Hájenska)	8 750 Kč
oprava – havárie el. kabelu	74 442 Kč
opravy – Dětský koutek	12 750 Kč
oprava – únik plynu v pavilonu opic a bistra Gibon	1 300 Kč
značení parkovacích čar	6 500 Kč
značení parkování	6 500 Kč
malování – bufet Dětský koutek	2 340 Kč
oprava WC v restauraci Formanka	1 483 Kč
oprava kabelu Sovova	92 202 Kč
oprava dětského hřiště	13 536,27 Kč
značení parkoviště	5 980 Kč
opravy – Dětský koutek	3 600 Kč
odstranění povodňových škod – Gibon	35 258 Kč
oprava kanalizace u gastru + rozvodu vody u tapírů	14 060 Kč
oprava baru – Formanka	53 566 Kč
značení parkovacích čar	5 980 Kč

výkopové práce v Dětském koutku, výměna skříně zoo	5 700 Kč
stáj + hájovna – výkop betonových kiosků	2 400 Kč
malování bar	19 581 Kč
Lidové sady/bar – oprava omítek, podlahy	9 600 Kč
výměna nosných sloupů – Formanka	18 000 Kč
opravy, malby, broušení, tmelení, nátěry	6 500 Kč
oprava rozvodů v prostoru terasy LS	56 378 Kč
oprava baru balkon – Formanka	76 723 Kč
Celkem ceny bez DPH	548 404,61 Kč

BOZ-PO zajišťuje dodavatelsky firma Kohout ve spolupráci s technikem zoo.

e) úklid a doprava

Pracovníci technického úseku mají na starosti úklidové práce v areálu zoo. Probíhá každodenní úklid s odvozem odpadu a jeho tříděním. Provádí také opravy komunikací, opravy laviček a dalšího drobného mobiliáře v areálu.

Další odpovědností je pravidelné čištění jezírka a vodního toku, vypouštění a napouštění užitkového vodovodu a jeho údržba.

Po dohodě s probační a mediační službou v Liberci vypomáží její klienti při úklidu zoo.

Úsek dopravy zajišťuje zásobování a navážení materiálu nutného pro opravy a technickou činnost. Dále navází a realizuje rozvoz krmiv po zoo, odvoz veškerých odpadů a biologických vzorků, odvoz hnoje, navážení parkosů a okusů. Provádí také vlastní transporty a transfery zvířat v ČR i mimo území republiky. V jeho kompetenci je i zajišťování vozidel pro služební cesty pracovníků.

f) zahradnický úsek

V loňském roce byly provedeny tyto jednorázové zahradnické akce:

- úprava po povodni – čištění a úklid parkové zeleně v areálu
- přesazování rostlin ve spojitosti se stavbou Centra aktivního odpočinku Lidové sady
- výsadba bambusů (Lidové sady, ostrůvek u Jizerského potoka)
- osázení terárií v budově pavilonu tropů (fíkus, filodendron, dracena)
- osázení budovy pavilonu tropů (Spatifylum, dracena, ibišek, fíkus, filodendron, jelení jazyk a podobné).

Celoroční náplní úseku je ošetřování zeleně, výsadba okrasných květin a keřů podél cest, péče o lesopark, sekání trávy, doplňování mulčovací kůry, zmlazování zeleně a hrabání listů. Poměrně dlouhodobé je udržování a doplňování vegetace v jednotlivých pavilonech. Část produktů pro výsadbu a doplnění v pavilonech a teráriích je vypěstována ve vlastním skleníku.

V zimním období se provádí i údržba komunikací, v létě je velkým pomocníkem rozvedená užitková voda z jezírka po areálu zoo. Stejně jako vloni poskytla banka GE Money Bank své zaměstnance na práci v naší zoo v rámci dne firemního dobrovolnictví.

Ing. Radim Špringl

vedoucí technického oddělení
springl@zooliberec.cz

Analýza ekonomických výsledků ZOO Liberec

Analýza ekonomických výsledků ZOO Liberec za rok 2014 ukazuje na zvýšení efektivity v hlavní činnosti. Organizace dosáhla lepšího výsledku v porovnání s výsledky minulého roku s méně rostoucími náklady než výnosy. V hospodářské (vedlejší, doplňkové) činnosti došlo k růstu jak fixních nákladů (nezávislých na výši produkce), tak k růstu variabilních nákladů v důsledku zdražování vstupů, čímž došlo ke snížení efektivity. Bude třeba hledat levnější dodavatele nebo zvýšit tržby zvýšením prodaného množství nebo cen.

Rozebírající majetkové struktury ukazuje na snižování hodnoty dlouhodobých aktiv a nárůstu vnitřního dluhu na svěřeném majetku, který budoucí obnovu prodraží. Doporučuje se zvýšit investice do obnovování majetku. Organizace je ekonomicky stabilní, stálá aktiva jsou plně kryta dlouhodobými pasivy. Došlo však ke snížení podílu stálých aktiv na celkových aktivech. ZOO Liberec byla k 31. 12. 2014 plně likvidní a neměla problémy s úhradou aktuálních závazků. V průběhu roku 2015 se však vzhledem ke snížené likviditě potíží se zaplacením závazků může vyskytnout. Organizace řešila situaci žádostí o nerovnoměrný příspěvek zřizovatele.

Souhrnně lze říci, že ZOO Liberec zvýšila v roce 2014 rentabilitu svěřených prostředků a zachází s nimi efektivněji a hospodárněji. Je však třeba řešit problémy horší likvidity a obnovy majetku (a tím zastavit pokles hodnoty stávajících aktiv).

Bc. Přemysl Tišer

vedoucí ekonomického oddělení

tiser@zooliberec.cz

mládě kozy šrouborohé

Ekonomická rozvaha ZOO Liberec, p. o. k 31. 12. 2014 (v tis. Kč)/AKTIVA

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
			Brutto	Korekce	Netto	
AKTIVA			353 438	-143 852	209 586	216 379
A.	Stálá aktiva		314 567	-143 808	170 759	177 222
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		917	-913	4	48
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	18	603	-603	0	0
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	19	314	-311	4	48
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		313 650	-142 895	170 755	177 174
1.	Pozemky	31	11 323	0	11 323	11 323
3.	Stavby	21	269 914	-117 842	152 072	142 376
4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	22	18 936	-13 128	5 808	7 820
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	28	11 925	-11 925	0	0
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	42	1 552	0	1 552	15 655
B.	Oběžná aktiva		38 870	-43	38 827	39 158
I.	Zásoby		24 448	0	24 448	25 241
2.	Materiál na skladě	112	1 311	0	1 311	1 187
8.	Zboží na skladě	132	594	0	594	705
10.	Ostatní zásoby	139	22 543	0	22 543	23 349
II.	Krátkodobé pohledávky		3 463	-43	3 420	1 626
1.	Odběratelé	311	893	0	893	523
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	360	x	360	139
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	90	0	90	224
9.	Pohledávky za zaměstnanci	335	2	x	2	65
13.	Daň z příjmů	341	110	x	110	220
17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	346	0	x	0	67
29.	Náklady příštích období	381	253	x	253	339
31.	Dohadné účty aktivní	388	1 607	x	1 607	0
32.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	148	-43	105	48
III.	Krátkodobý finanční majetek		10 959	0	10 959	12 291
9.	Běžný účet	241	9 761	x	9 761	11 202
10.	Běžný účet FKSP	243	236	x	236	165
15.	Ceniny	263	166	x	166	175
16.	Peníze na cestě	262	213	x	213	190
17.	Pokladna	261	584	x	584	559

* Položka B.I.10 – Ostatní zásoby obsahuje hodnotu zvířat v zoo, která se podle českých účetních standardů účtuje do zásob

Ekonomická rozvaha ZOO Liberec, p. o. k 31. 12. 2014 (v tis. Kč)/PASIVA

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2
			ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	
PASIVA			209 586	216 379
C.	Vlastní kapitál		199 667	208 822
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		193 281	200 626
1.	Jmění účetní jednotky	401	177 880	184 655
3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	403	14 683	15 252
7.	Opravy minulých období	408	718	718
II.	Fondy účetní jednotky		6 386	8 196
1.	Fond odměn	411	667	667
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	218	184
3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	1 116	1 193
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	58	2 396
5.	Fond reprodukce majetku (investiční fond)	416	4 327	3 757
D.	Cizí zdroje		9 919	7 558
III.	Krátkodobé závazky		9 919	7 558
5.	Dodavatelé	321	3 539	3 271
7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	5	5
10.	Zaměstnanci	331	98	94
11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	38	26
12.	Sociální zabezpečení	336	669	990
13.	Zdravotní pojištění	337	288	x
16.	Jiné přímé daně	342	148	206
17.	Daň z přidané hodnoty	343	94	245
34.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	1 780	0
36.	Výnosy příštích období	384	680	603
37.	Dohadné účty pasivní	389	255	35
38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	2 326	2 081

Výkaz zisku a ztráty ZOO Liberec, p. o. k 31. 12. 2014 (v tis. Kč)/NÁKLADY

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
A.	NÁKLADY CELKEM		76 231	14 399	74 081	12 775
I.	Náklady z činnosti		76 207	14 399	74 045	12 706
1.	Spotřeba materiálu	501	14 377	562	13 640	309
2.	Spotřeba energie	502	4 159	1 064	5 030	898
4.	Prodané zboží	504	0	4 977	0	4 433
8.	Opravy a udržování	511	2 438	1 175	3 101	233
9.	Cestovné	512	438	0	316	0
10.	Náklady na reprezentaci	513	127	28	80	0
12.	Ostatní služby	518	9 954	774	9 846	932
13.	Mzdové náklady	521	22 693	3 916	21 330	4 290
14.	Zákonné sociální pojištění	524	7 568	1 326	7 110	1 437
15.	Jiné sociální pojištění	525	107	17	122	16
16.	Zákonné sociální náklady	527	1 036	145	1 013	124
20.	Jiné daně a poplatky	538	38	0	29	0
22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	1	1	9	0
23.	Jiné pokuty a penále	542	6	0	30	3
26.	Manka a škody	547	85	0	0	0
28.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	10 559	0	10 305	0
33.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	13	30	0	0
35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	767	353	285	32
36.	Ostatní náklady z činnosti	549	1 840	32	1 799	0
II.	Finanční náklady		23	0	36	0
2.	Úroky	562	0	0	1	0
3.	Kurzové ztráty	563	23	0	35	0
V.	Daň z příjmů		1	0	0	69
1.	Daň z příjmů	591	1	0	0	69

Výkaz zisku a ztráty ZOO Liberec, p. o. k 31. 12. 2014 (v tis. Kč)/VÝNOSY

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
B.	VÝNOSY CELKEM		75 675	14 955	72 779	14 077
I.	Výnosy z činnosti		34 243	14 934	32 582	14 072
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	359	0	169	0
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	29 648	3 164	28 983	2 522
3.	Výnosy z pronájem	603	0	1 615	0	1 873
4.	Výnosy z prodaného zboží	604	0	9 727	0	9 174
9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	1	0	0	0
10.	Jiné pokuty a penále	642	0	0	1	0
12.	Výnosy z prodeje materiálu	644	20	0	2	48
16.	Čerpání fondů	648	3 165	0	2 426	0
17.	Ostatní výnosy z činnosti	649	1 050	428	1 001	456
II.	Finanční výnosy		64	21	51	5
2.	Úroky	662	9	0	5	0
3.	Kurzové zisky	663	55	21	47	5
IV.	Výnosy z transferů		41 368	0	40 146	0
2.	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů	672	41 368	0	40 146	0
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ		x	x	x	x
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním		-555	556	-1 301	1 370
2.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		-556	556	-1 301	1 301

Investice ZOO Liberec, p. o. k 31. 12. 2014 (v tis. Kč)

Zdroje	14 579
Počáteční stav	3 757
Dotace*	-2
Investiční dary	265
Odpisy DM	10 559
Čerpání	10 252
Odvod odpisů zřizovateli	8 641
Financování investičních potřeb	1 611
Konečný stav	4 327

* Jedná se o vratku rozdílů DPH u projektu
Záchrané stanice pro handicapovaná zvířata.

Dárci a sponzoři v roce 2014 – organizace a jednotlivci (řazeno dle výše příspěvku)

Organizace	Částka Kč
Denso Manufacturing	100 000,00
Preciosa-investiční dar	100 000,00
Tiedemann Sabine	54 850,00
Fuchs Alexandr	50 000,00
TBWA Praha s.r.o.	30 000,00
Kittner Jiří	30 000,00
Fehrer Bohemia s.r.o.	21 000,00
Šance – resocial.institut	20 000,00
Globus ČR, k. s. – materiální pomoc	19 100,00
Vyčítalová Irena	12 000,00
Janoušková Markéta	10 000,00
Bleierová Dita	9 000,00
Brzorádová Nina	9 000,00
Zika Radim	9 000,00
Fehrer Bohemia s. r. o.	9 000,00
Liberecké království	8 000,00
Stodolová Iveta	7 500,00
Chirurgie Krajské nemocnice Liberec	7 000,00
Autotrend, spol. s r. o.	7 000,00
Tůmová Helena	7 000,00
MUDr. Kareš	7 000,00

Novotná Blanka	6 000,00
Reisswolf likvidace dokumentů s. r. o.	6 000,00
Vlková Eva, Ing.	6 000,00
Skramuský Radek	5 500,00
Lysáková Dana	5 000,00
Hrubešová Květoslava	5 000,00
Novák Martin	5 000,00
Fair Credit International, SE	5 000,00
Veselá Kateřina	5 000,00
Pacholek Martin	5 000,00
Čermáková Dagmar MUDr.	5 000,00
Omne Bonum – produkce a PR servis	5 000,00
Čermáková Dagmar MUDr.	5 000,00
Vozka František	5 000,00
Leasetrend s.r.o.	5 000,00
Švehla Stanislav	5 000,00
Ficzová Ivana	5 000,00
POR-GYN s.r.o.	5 000,00
Tomanová Kateřina	5 000,00
Gillár Jaromil MUDr.	4 500,00
Gerotop spol.s.r.o.	4 000,00
ZŠ Frýdlant	4 000,00

Merija Consult spol. s r. o.	4 000,00
Rosa Vladimír	4 000,00
Kubcová Darina	4 000,00
Šimončíč Martin	4 000,00
časopis Hrupka	4 000,00
Polák Petr	4 000,00
Kubelka Karel	4 000,00
Štefková Dagmar	4 000,00
ZŠ a MŠ Barvířská	4 000,00
Gerotop spol. s r. o.	4 000,00
MŠ Září Liberec	4 000,00
Matoušek Jakub	4 000,00
Marxová Jitka Mgr.	4 000,00
KB, a. s., Retailová divize Severovýchod	3 500,00
Bílková Aneta	3 500,00
Remeš Vojtěch	3 500,00
Truhlářová Lenka	3 500,00
ZŠ Husova Liberec	3 500,00
Draslarová Dana Ing.	3 500,00
Šimík Bohumír	3 500,00
Maršálková Pavla	3 500,00
Volavková Vendula	3 500,00
Vyskočilová Denisa	3 500,00

Procházková Jana	0
Oherová Petra	3 500,00
Handelova Monika	3 500,00
OctaviaClub.cz	3 000,00
KSM Castings CZ a. s.	3 000,00
Tomášek Radek	3 000,00
Jašková Petra	3 000,00
ARA-AGENTURA s.r.o.	3 000,00
Pikousová Jana	3 000,00
Karkošová Ivana	3 000,00
Robětín Karel, MUDr	3 000,00
ZŠ U Soudu, Liberec	3 000,00
ZŠ Dr. E. Beneše, Mladá Boleslav	3 000,00
Děti z MŠ Dětská, Liberec	2 650,00
Waliszewski Vasil	2 500,00
Geppertová Adéla	2 500,00
Otta Jiří Ing.	2 500,00
Opatrná Kateřina	2 500,00
Denso Air Systems Czech, s. r. o.	2 500,00
Novotná Jana	2 000,00
Dovrtělová Milena	2 000,00
Šmákal Petr	2 000,00
Hronová Marcela	2 000,00

ZŠ Švermova	2 000,00
Štícha Milan Ing	2 000,00
Tarabová Alena	2 000,00
Macháč Rudolf MUDr.	2 000,00
Rozkovec Jiří	2 000,00
Mocková Lenka	2 000,00
Ježková Andrea Anna	2 000,00
Tišer Přemysl	2 000,00
Švec Miroslav	2 000,00
Čálek Oldřich	2 000,00
Paďourová Jana	2 000,00
Havířová Petra	2 000,00
Zaměstnanci Billa, Plaza Liberec	2 000,00
Blehová Jitka	2 000,00
Staud Zdeněk	1 500,00
Žáci 7.B ZŠ Dobiášova, Liberec	1 500,00
Bobek Jiří ml. Ing.	1 500,00
Technik Jan	1 500,00
ShopAlike.cz	1 500,00
Varhovňová Hana	1 000,00
Pařízková Monika	1 000,00
Charvát Jan	1 000,00
Lauková Milada	1 000,00

Šamša Vladimír Mgr	1 000,00
Povšíková Zuzana Ing.	1 000,00
Krupková Simona	1 000,00
Maštálková Andrea	1 000,00
Šedivý Jaroslav Ing.	1 000,00
Friendly Production	1 000,00
Mosiurczáková Nikola	1 000,00
Třída 3.O GIO Semily	1 000,00
Fišer Miloslav	1 000,00
Hovorka Vít	1 000,00
Taraba Miroslav Ing.	1 000,00
Kissová Michaela	1 000,00
Putá Josef	1 000,00
SRP ZŠ Železný Brod	1 000,00
Nováková Věra Ing.	1 000,00
Stodůlková Petra	1 000,00
Dyntarová Eva	1 000,00
Klíčová Markéta	1 000,00
Kalabová Helena	1 000,00
Šímek Jiří	1 000,00
Rubasová Klára	1 000,00
Cibulka Adam	1 000,00
Foodpanda s. r. o.	1 000,00

slonice indické Rání a Bala

Dobrovolníci v ZOO Liberec, Faunus o. s.

Skupina dobrovolníků pracuje v ZOO Liberec již od roku 2007 a v roce 2014 čítala 10 aktivních členů. V sezóně zajistili provoz tzv. ZOOÍČKA (výstava přírodnin, kůží, lebek apod.) a v průběhu celého roku dobrovolníci poskytovali informace návštěvníkům (např. zajímavosti o zvířatech, časový harmonogram akcí a krmení) a rovněž pomáhali při akcích pro návštěvníky zoo.

Ve spolupráci se spřáteleným občanským sdružením Faunus dobrovolníci pokračovali v tzv. projektových dnech, při kterých přímo v areálu zoo seznamovali návštěvníky s in situ projekty ZOO Liberec i s problematikou ochrany zvířat. V rámci této iniciativy měly děti také možnost vyzkoušet si výrobu jednoduchých enrichmentových prvků do expozic zvířat. Velikonoční dílničky, během nichž děti vyrobily spoustu papírových vajec, která byla následně rozdána zvířatům ve výběžích, měly velký úspěch.

Výroba enrichmentu pro chovaná zvířata je velmi významnou a u dobrovolníků oblíbenou částí jejich činnosti. Výrobky z hasičských hadic, papírových krabic či plastových trubek se nacházejí v mnoha výběžích a jsou průběžně obměňovány. Výrobu enrichmentu předvedli mimo jiné i v partnerském Tierpark Zittau při tradiční letní akci.

Bez pomoci dobrovolníků by se neobešla sbírka Kola pro Afriku (Kamerun) či průběžná sbírka brýlí pro organizaci AMPO v západoafrické zemi Burkina Faso. Do Kamerunu putovalo z Liberce 126 kol a do Burkina Faso přes 3 000 brýlí.

Celkově za rok 2014 odpracovali ve svém volném čase a bez nároku na peněžitou odměnu ve prospěch ZOO Liberec přes 900 hodin.

dobrovolníci ZOO Liberec

Podpora AMPO v Burkina Faso

Podpora činnosti organizace AMPO patří k našim nejpůvodnějším aktivitám. Ale už se zdaleka nejedná jen o podporu tábora pro opuštěné dívky a chlapce a jejich školu.

Od založení AMPO uplyne letos 20 let a paní Rohde díky svému elánu a pílí rozšířila původní tábor a školu pro opuštěné děti o mnoho dalších zařízení. Pod AMPO tak nyní patří zdravotnická stanice (ordinace všeobecného lékařství, gynekologie, oční a zubařská ordinace, rehabilitační stanice), Dům Mia a Alma (pro nezletilé dívky, dívky a ženy v nouzi, které se staly obětí znásilnění, nuceného sňatku, jsou nechtěně těhotné, jsou nakažené HIV/AIDS apod.) P. P. Filles (poradenské a osvětové pracoviště pro ženy a dívky), Tondtenga (zemědělská škola pro biofarmáře) a projekty pro tělesně postižené. Ve všech zařízeních je kladen důraz především na základní vzdělání (čtení, psaní, počítání), sexuální a zdravotní osvětu. Všichni mají možnost vyučit se v dílnách (krejčovských, svářečských apod.) a naučit se řemeslu, které uživí je i jejich rodiny. Ti mladší a nadaní mohou získat podporu na další vzdělávání na středních i vysokých školách!

AMPO podporujeme prodejem výrobků z jejich dílen. Výrobky prodáváme v prodejní budce umístěné v ZOO Liberec na prostranství u lachtanů. Stánek je otevřen jen tehdy, probíhají v zoo nějaká akce pro veřejnost. Již čtvrtým rokem také pořádáme veřejnou sbírku, pro kterou nejčastěji vybíráme peníze prostřednictvím kasiček během tzv. miniprojektových dnů. Naším cílem je také osvěta a propagace aktivit AMPO.

Na podzim jsme se dozvěděli, že by nás ráda navštívila zakladatelka AMPO paní Katrin Rohde. A tak jsme se věnovali v závěru roku především přípravě týdenního programu. Navštěva je naplánována na konec dubna 2015 a s paní Rohde

se setkáme v Liberci již potřetí.

V prosinci jsme byli informováni o velice zajímavé akci jednoho ze zahraničních sponzorů AMPO, který nabídl, že veškeré příspěvky na sbírkové konto Sahelu (německá organizace spravující AMPO) zdvojnásobí. Podařilo se nám zaslat výtěžek z naší sbírky v daném termínu. Byl sice nevelký, ale i tak věříme, že pomůže.

Dana Sobotková

sobotkova@zooliberec.cz

ARCHA
LIBEREC

Centrum pro zvířata v nouzi ARCHA

Zoologická zahrada pomocí své organizační složky Centrum pro zvířata v nouzi ARCHA zajišťuje provoz útulku pro opuštěná a nalezená zvířata ze zájmových chovů, záchranou stanicí pro handicapované živočichy fauny ČR a ekogramotnost v těchto oblastech. Rok 2014 byl 1. zkušebním rokem provozu nově vystavěné záchrané stanice a zázemí pro ekologickou výchovu.

1. Útulek pro opuštěná a nalezená zvířata ze zájmových chovů

V rámci hlavní činnosti útulku, tj. odchyt zvířat na území města Liberce a některých dalších obcí, péče o ně a navracení zpět majiteli, nebo předání do náhradní péče, byla poskytnuta péče 656 psům a 307 kočkám. V roce 2014 bylo skutečně 578 výjezdů k odchytům zvířat nebo likvidaci kadáverů. V nočních hodinách prováděli odchvy strážníci Městské policie, kteří do útulku umístili 130 zvířat. Již druhým rokem jsme se potýkali s parvovirózou. K šíření virového onemocnění napomáhaly i klimatické podmínky, zejména pak mírná zima. Přes veškerou péči uhynuli na toto onemocnění 3 psi. Jako každý rok řešili zaměstnanci útulku celou řadu otřesných

případů zanedbané péče, např. diabolka v oku kočičky, zlomené nohy u koťátek a štěňat. U fenky malého křížence vedlo zanedbání péče o srst téměř k amputaci končetiny, když zplstnatělá srst zaškrtla cévy vedoucí do přední nohy a ta začala uhnívat. Centrum ARCHA podalo jedno trestní oznámení na neznámého pachatele za pobodání psa zvlášť surovým způsobem v oblasti hlavy, krku a zad.

Pozitivní je stále pokračující nárůst počtu psů navracených původnímu majiteli, tj. 65,5 %. Také se nám stále daří dlouhodobě snižovat úmrtnost koček, a to na rekordně nízkých 11,07 %. V roce 2014 si toto nízké číslo můžeme vysvětlovat nižším počtem přijatých zvířat, ale zejména také vakcinací koček tzv. trojkombinací – Panleukopénie, Calicivirus, Herpesvirus. Vakcíny byly zakoupeny z Grantového fondu Libereckého kraje. Díky očkování došlo v útulku k úhynu pouze dvou jedinců. U 32 koček byla provedena euthanasie ze zdravotních důvodů – u tří jedinců byla diagnostikována FIP, u jedné kočky nádor v břiše, u tří koček autoúraz, několik jedinců se dostalo do útulku ve fázi selhávání orgánů a zbytek (zejména koťata) byl utracen v důsledku komplexu virových chorob. V letošním roce neprobíhal klasický kastrovací program, protože se nám nepodařilo sehnat finanční prostředky z Ekofondu Statutárního města Liberec. Kastrace 15 kočiček vypuštěných zpět do lokality mohla být uskutečněna díky daru paní Niny Brzorádové z Ratají nad Sázavou, která přispěla částkou 10 000 Kč právě na kastrace koček.

V roce 2013 uspělo Centrum ARCHA s žádostí o finanční podporu na projekt s názvem „Řešení nálezové situace koček v útulku“, který má přesah do let 2014 a 2015. V rámci projektu má být naočkováno 200 koček a otestováno 50 jedinců na kočičí AIDS a leukémii. Ke konci roku 2014 bylo aplikováno 163

vakcín a provedeno 36 testů s negativním výsledkem. Jak již bylo napsáno, očkování má skutečně pozitivní vliv na nákazovou situaci a úmrtnost koček v útulku. V rámci projektu byla také pořízena venkovní voliérka pro kočky.

nová voliéra pro kočky

ošetření zanedbaného psa

Útulěk pro psy a kočky 2014		PSI	KOČKY
ukazatel	počet	počet	počet
celkem přijato za rok 2014	656	307	
zůstalo z předchozích let	26	5	
nově zaevidovaných zvířat	399	292	
z Liberce	329	266	
z ostatních obcí	70	26	
vráceno původnímu majiteli	430	15	
osvojeno	201	241	
vypuštěno na původní lokalitu	0	15	
euthanasie	13	34	
úhyn (parvoviróza)	3	0	
útěk	2	1	
zůstalo do dalšího roku	33	6	

Díky dotazníkové kampani WAD 2014 Naplňte misky v útulcích, kterou opakovaně vyhlašuje Nadace na ochranu zvířat ve spolupráci s firmou MARS Czech s. r. o. se podařilo získat 975 kg granulí pro pejsky na rok 2015. Děkujeme!

Na činnost Centra dále přispěly tyto organizace: Bauhaus Liberec, DENSO Liberec, Gerotop spol. s r. o., Grill Petra Liberec, CHS Kokr z vejminku, ICE-BAT, Kaufland Pavlovice-Liberec, MŠ V Zahradě, fa Partner in Pet food, SEBEREVOLTA Liberec o. p. s., SOŠ Obchodní Broumovská, Vetcentrum Duchek, Veterinární klinika Růžodol, výchovný ústav Chrastava, ZŠ Lesní

– 5.A, ZŠ U Soudu – 8.tř., 2.A; Zvěrokruh Jablonec nad Nisou. Veliké poděkování patří také bezejmenným dárcům, kteří v průběhu roku přispěli na činnost Centra celou řadou materiálních či drobných finančních darů – konzervy, granule, pamlsky, deky, pelíšky, vodítka, léčiva – přípravky na odčervení, odblešení, sirupy proti kašli.

Dárci s hodnotou daru nad 1 000 Kč jsou vyzdvihnuti v rubrice Dárci a sponzoři v roce 2014 na str. 72.

Finanční dary byly využity krom kastrací koček také na financování vlastních podílů u grantů, které se podařilo v roce 2013 získat a měly přesah do roku 2014:

„Řešení nákazové situace koček v útulku“ – cílem bylo zlepšení zdravotního stavu koček a omezení velkých úhynů a euthanasí v důsledku komplexu virových chorob – vlastní podíl v roce 2014 činil 8 382 Kč.

„Péče o handicapované netopýry přijaté do Centra pro zvířata v nouzi“ – vlastní podíl pro rok 2014 činil 10 134 Kč.

Díky finančnímu daru Veterinární kliniky Růžodol mohla být zakoupena digitální váha pro zvířata.

2. Záchranná stanice pro handicapované živočichy

Rok 2014 byl pro záchrannou stanici významný především díky dostavbě areálu. Podmínky pro zvířata i ošetřovatele se značně zlepšily, takže je možné poskytovat kvalitnější péči a lépe připravovat zvířata na opětovné vypuštění do přírody. Dne 17. dubna 2014 se uskutečnilo slavnostní otevření dobudované záchranné stanice. Projekt byl spolufinancován Evropskou unií – Evropským fondem pro regionální rozvoj a Státním fondem životního prostředí v rámci Operačního programu Životní prostředí. Projekt dále podpořily Lesy České republiky a Statutární město Liberec.

Záchranná stanice pro handicapované živočichy obstarává v rámci Národní sítě záchranných stanic území pověřených obcí s rozšířenou působností: Liberec, Jablonec nad Nisou, Frýdlant.

V roce 2014 jsme přijali 1 049 ks zvířat 92 druhů (z toho 950 volně žijících jedinců, 99 domácích a exotických). 53% volně žijících zvířat se podařilo vrátit zpět do volné přírody.

V rámci záchranného transferu jsme přenesli 467 obojživelníků. Uskutečnili jsme 394 výjezdů k odchytům.

nově zprovozněné části Centra ARCHA

Zhodnocení příjmu živočichů v roce 2014 (mimo záchranné transfery)

ZVÍŘATA VOLNĚ ŽIJÍCÍ	
Ukazatel	Počet zvířat v ks
přijato	950
vypuštěno	411
úhyn, euthanasie	312
předáno jinému zařízení	6
kadáver	172
nepřijat – výjezd (posouzení situace, nezdařený odchyt apod.)	22
v držení do dalšího roku	24

ZVÍŘATA DOMÁCÍ A EXOTICKÁ	
Ukazatel	Počet zvířat v ks
přijato	99
vraceno majiteli	3
osvojení	38
úhyn, euthanasie	25
kadáver	6
vypuštěno (holubi poštovní a zdivočelí)	22
nezdařený odchyt	2
v držení do dalšího roku	3

přijatí psi po koupeli a stříhání

zvířata volně žijící			
druh	počet zvířat v ks	druh	počet zvířat v ks
bažant obecný	3	krutihlav obecný	1
brhlík lesní	1	křivka obecná	2
čáp bílý	3	kuna skalní	13
červenka obecná	1	labuť velká	4
čížek lesní	1	lasice kolčava	1
dlask tlustozobý	2	ledňáček říční	2
drozd kvíčala	19	liška obecná	1
drozd zpěvný	7	luňák hnědý	1
holub hřivnáč	6	lyska černá	1
hrdlíčka zahradní	15	maloočka sp.	1
jelen lesní	3	netopýr hvízdavý	481
jestřáb lesní	2	netopýr pestrý	18
jezevec lesní	2	netopýr rezavý	6
ježek východní	37	netopýr ušatý	1
ježek západní	29	netopýr večerní	5
jiříčka obecná	1	netopýr velký	1
kachna divoká	20	netopýr vodní	2
káně lesní	8	pěnice černohlavá	2
konipas bílý	4	pěnice pokřovní	1
konipas luční	1	poštołka obecná	40
kos černý	25	puštík obecný	1
krahujec obecný	4	rehek domácí	1
králíček obecný	4	rehek zahradní	6

ropucha obecná	1	šoupálek krátkoprstý	1
rorýs obecný	46	špaček obecný	1
sluka lesní	1	ťuhýk obecný	1
sojka obecná	14	užovka obojková	7
srnec obecný	16	veverka obecná	7
stehlík obecný	1	vlaštovka obecná	4
straka obecná	11	volavka popelavá	1
strakapoud velký	7	vrabec domácí	2
strnad obecný	1	vydra říční	1
sýkora koňadra	11	výr velký	2
sýkora lužní	1	zajíc polní	8
sýkora modřinka	7	zmije obecná	1
sýkora uhelníček	5	zvonek zelený	1

zvířata domácí a exotická

druh	počet zvířat v ks	druh	počet zvířat v ks
alexandr malý	1	osmák degu	2
andulka vlnkovaná	4	ovce domácí	1
bazilišek zelený	1	páv korunkatý	1
fretka tchořovitá	2	potkan obecný lab.	3
holub domácí	61	užovka červená	2
hroznýš královský	1	zebríčka pestrá	1
kanár divoký	1	želva čtyřprstá	1
králík domácí	6	želva mississippská	1
křepelka japonská	1	želva nádherná	3
morče domácí	3	želva ozdobná	3

Některé zajímavé případy

Výr zachycený v ostnatém drátu

Začátkem dubna našel při obchůzce u Jindřichovic pod Smrkem člen Stráže ochrany přírody výra, který byl křídlem zachycen v ostnatém drátu a bezmocně visel. Společnými silami jsme ho z pasti vystříhali. Vyšetřením u veterináře bylo zjištěno, že křídlo sice není zlomené, ale jsou vážně porušené vazy a nervy. Bezládné křídlo veterinář zafixoval a podávali jsme mu podpůrné léky. Prakticky jsme mu nedávali naději na uzdravení a počítali jsme s tím, že u nás zůstane. Když jsme mu po nějaké době sundali fixační obvaz, zjistili jsme, že stav se znatelně zlepšil. Když už byl schopný popolétnout, přesunuli jsme ho do rozlétávací voliéry. Pokroky byly znát každý den, létal již bezvadně. Poslední zkouškou bylo předložení živé kořisti, kterou bez problémů ulovil. Po 50 dnech pobytu u nás jsme ho mohli odvézt zpět do Jindřichovic a vypustit do volné přírody.

zachycený výr (foto: Mgr. Radomír Studený)

Kolouch zapadlý do jeskyně

Mladého jelínka – letošního koloucha – našli speleologové zapadlého v jeskyni uprostřed lesů nad Rudolfovem. Museli pro něj slézt myslivci, kteří ho přivezli do Archy. Naštěstí se brzy vzpamatoval a začal sám pít mléko z misky. Nakonec se nám pro něj podařilo najít vhodné umístění – byl převezen do zoo-koutku v Praze, kde dělá společnost stejně staré laňce.

kolouch po transportu do Centra (foto: Mgr. Radomír Studený)

Tři labutí pacienti

Vzhledem k tomu, že na našem území nejsou větší vodní plochy, příjem labutí je pro nás výjimečný. Během podzimu se k nám dostaly hned tři (postupně z různých míst). Jedno labuťátko utrpělo dvojnásobnou zlomeninou nohy. Další labuť měla v krku dva rybářské háčky – jeden byl zaseknutý v páteři a druhý visel hluboko v jícnu. Třetí odchycená labuť měla háček zaražený v noze, zřejmě už delší dobu. Labuťe s háčky musely být operovány dokonce nadvakrát, nakonec se všechny podařilo vyléčit a po nezbytné léčbě vypustit zpět do přírody.

Realizované záchranné transfery

8. 3. – 11. 4. 2014 jsme uskutečnili záchranný transfer obojživelníků při jejich migraci na rozmnožiště přes rizikovou komunikaci ul. Lukášovská v Liberci – Starém Harcově. Byl realizován formou dočasných bariér a zemních pastí, které byly 2x denně vybírány a odchycení obojživelníci přenášeni přes komunikaci na rozmnožiště. Bylo přeneseno 467 obojživelníků – 269 ropuch obecných, 182 skokanů hnědých, 11 čolků obecných a 5 čolků horských. Vzhledem k neobvyklému průběhu zimy byly bariéry nainstalovány pro jistotu již 8. 3., kdy byla zjištěna první přejetá žába. To je o 3 – 4 týdny dříve než v předchozích letech. První záchyt byl však až 16. 3., kdy po dlouhém období sucha zapršelo. I to je však nejčasnější zjištěný začátek tahu na této lokalitě. Tah byl ukončen 11. 4. (pro srovnání – v roce 2013 touto dobou začal). Počet zachycených obojživelníků byl ve srovnání s předchozími lety průměrný.

3. Ekologická výchova v Centru ARCHA

Od roku 2014 nabízí Centrum pro zvířata v nouzi tři výukové programy pro základní školy. Díky zázemí terénní výukové stanice mohou probíhat programy i v zimním, či nepříznivém počasí. V roce 2014 proběhlo 23 dvouhodinových výukových programů na téma fungování útulků a záchranných stanic a tři 1,5 hodiny trvající programy pro žáky prvních tříd, zabývající se pomocí volně žijícím živočichům přes zimu, vč. pomoci probuzeným zimním spáčům. Součástí programu je i ukázka trvale handicapovaných netopýrů a mláďat ježků. Celkem navštívilo výukové programy 433 žáků a 31 učitelů.

Kromě výukových programů proběhlo i 16 komentovaných prohlídek záchranné stanice a útulku, většinou jako odměna za dary. Komentovaných prohlídek se účastní všechny věkové kategorie od předškolních dětí až po např. klienty domova pro seniory, či Univerzitu třetího věku. Celkem zaujaly 477 účastníků.

Centrum ARCHA mělo možnost prezentovat svou činnost záchranné stanice a útulku na oslavách mezinárodně významných dnů v ZOO Liberec, jako je Den Země, který proběhl 26. 4. a Den Zvířat - 4. 10. Na Dni Země bylo prezentováno na případech, se kterými se zaměstnanci stanice setkávají, jak ovlivňují změny klimatu naši faunu. Den Zvířat byl věnován netopýrům a ukázce našich trvale handicapovaných jedinců.

20. 9. proběhla podzimní akce „Vyvětrání útulku“. Využili jsme námi vytvořený quest pro venčitele psů s názvem „Quest divočinou, aneb loukami kolem ARCHY“ pro protažení těl nejen pejsků, ale i venčících. Akce zaujala 30 účastníků.

Se ZŠ Lesní byla v druhé polovině roku 2014 navázána spolupráce ohledně dobrovolnictví v Centru ARCHA. Třináct žáků osmé třídy se zapojilo do projektu Mezinárodní cena vévody

z Edinburghu jehož součástí je i dobrovolnictví. Každý z nich dochází na výpomoc do Centra ARCHA na 2 hodiny jedenkrát za čtrnáct dní po dobu čtyř měsíců.

Dále byla navázána také spolupráce se ZŠ U Soudu, kde jsou někteří žáci s dyslexií. Čtení kočičkám a pejskům z útulku jim pomáhá překonávat strach z čtení na veřejnosti. Jako občerstvení mají kočičky, či pejsky z útulku, které pak také za odměnu vyvenčí.

Tradiční výtvarné soutěže k mezinárodnímu dni zvířat, kterou pořádá Centrum ARCHA za finanční podpory Libereckého kraje, resortu zemědělství a životního prostředí se v roce 2014 zúčastnilo 26 školských zařízení Libereckého kraje, které zaslaly 369 výtvarných prací. Téma již 17. ročníku korespondovalo s kampaní Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií, tj. „Od pólu k pólu“. Výstava nejen vítězných prací byla k vidění v suterénu Krajské vědecké knihovny v průběhu měsíce října.

dárci s certifikátem

Poděkování za finanční podporu

Národní síť záchranných stanic – příspěvek na provoz (669 768 Kč)

Liberecký kraj – příspěvek z grantového programu Program podpory péče o zvířata v nouzi na projekt „Péče o handicapovaná mláďata“ (36 000 Kč)

Ministerstvo životního prostředí ČR – příspěvek z Programu péče o krajinu na realizaci záchranného transferu obojživelníků v Liberci – Starém Harcově (16 961 Kč)

Na závěr bych chtěla poděkovat za pomoc a spolupráci: kolegům ze ZOO Liberec, pracovníkům veterinární kliniky v Růžodole, strážníkům Městské policie Liberec, pracovníkům odboru životního prostředí Magistrátu města Liberce, pracovníkům ÚVR ČSOP a kolegům ze záchranných stanic pro handicapované živočichy, pracovníkům Krajského úřadu pro Liberecký kraj – resort životního prostředí a zemědělství a v neposlední řadě pracovníkům AOPK, farmě krmného hmyzu Petr Bažant a syn za celoroční zajištění krmných červů a dobrovolnici Elišce Riegrové.

Mgr. Lenka Čápková

vedoucí Centra pro zvířata v nouzi ARCHA
capova@zooliberec.cz

ARCHA - Centrum pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec

Ostašovská 570, 460 11 Liberec

Tel.: 485 106 412, 602 774 104 (psi a kočky)

728 040 610 (ostatní zvířata)

utulek@zooliberec.cz, www.zooliberec.cz/archa

www.archaliberec.eu

**DIVIZNA
LIBEREC**

Městské středisko ekologické výchovy DIVIZNA

Vážení čtenáři naší výroční zprávy, každý rok v únoru, letos již po čtrnácté, se já i mí kolegové zamýšlíme nad rokem uplynulým. Výsledkem je tato výroční zpráva, kterou Vám předkládáme pro představu, co všechno Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec – DIVIZNA v roce 2014 vykonalo.

Věnovali jsme se naší hlavní činnosti, a to přípravě a realizaci ekologických výukových programů a akreditovaných vzdělávacích akcí pro pedagogy v rámci jejich dalšího vzdělávání. Nesmírně nás těší a zavazuje, že jsou nabízené programy i další aktivity obsazené prakticky do 14 dnů od zahájení přihlašování. Na druhou stranu nás mrzí, že musíme spousty zájemců z řad školských zařízení odmítat, prostě nemáme tolik kapacity a ani tolik lektorů. Mysleli jsme si, že zahájíme práce na vybudování Lesního informačního střediska na základě investičního projektu v místě bývalého, dnes zchátralého, lesního koupaliště nedaleko od našeho sídla. V budoucnu bychom rádi celý prostor otevřeli veřejnosti a sami jej využívali k našim činnostem. Tento projekt řešíme společně s organizací Městské lesy Liberec, p.o., ale zatím jsme v tomto ohledu neúspěš-

ní. Ještě to však nevzdáváme, víme, že vše má svůj čas a štěstí přeje připraveným. Vybudováním nových prostor v rámci tohoto projektu by bylo možné navýšit stávající kapacitu a našimi službami vyhovět více školám.

V roce 2014 DIVIZNA připravila žádost a následně i uspěla s projektem Živly kolem nás – badatelsky a tvořivě, podpořeným z ESF z Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost. V rámci tohoto projektu, který podporuje polytechnické vzdělávání v mateřských školách, proběhla a ještě proběhne řada vzdělávacích akcí, vznikly a vzniknou spousty nových pomůcek a metodických materiálů.

V rámci udržitelnosti projektů jsme úspěšně pokračovali ve dvou dalších (SEV DIVIZNA školám a SEV DIVIZNA pedagogům), které byly financovány z ESF O.P.V.K.

Všem, kteří nás podporujete radou, činem či penězi moc děkujeme! Díky tomuto faktu je výčet naší činnosti, který je obsahem výroční zprávy tak bohatý. Poděkování za to, že další rok působení SEV DIVIZNA na poli environmentální výchovy byl úspěšný a pestrý, patří i všem mým kolegům, kteří ke své práci přistupují nadměrně zodpovědně a profesionálně.

Ing. Aleš Kočí, vedoucí SEV DIVIZNA

Středisko ekologické výchovy DIVIZNA je členem Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

KDO JSME?

SEV DIVIZNA je denní specializované pracoviště na podporu a realizaci environmentální výchovy a v této oblasti poskytuje následující služby:

1. realizuje ekologické výukové programy pro děti z mateřských škol, žáky základních a středních škol. Výukové programy vedou zkušení a odborně zdatní lektori:
 - používáme interaktivní formy a metody
 - preferujeme kontakt s přírodou a výchovu prožitkem
 - reagujeme na aktuální témata
 - pomáháme školám v realizaci průřezového tématu RVP – environmentální výchova
2. pořádá odborné semináře, exkurze či dílny pro studenty pedagogických fakult, pedagogické pracovníky, vedoucí dětských kroužků a oddílů, širokou veřejnost atp.
3. realizuje výukové aktivity v areálu ZOO Liberec (výukové programy, komentované prohlídky...)
4. realizuje osvětové akce pro širokou veřejnost
5. zajišťuje metodickou pomoc koordinátorům EVVO na školách, metodickou pomoc pro zpracovávání ŠVP
6. zpřístupňuje knihovnu publikací k ekologické výchově a půjčuje netradiční výukové pomůcky
7. komunikuje s ostatními organizacemi realizujícími EVVO v regionu i po celé republice
8. spolupracuje s ostatními zoologickými zahradami v oblasti vzdělávacích aktivit (metodika, inspirace, prof. růst)
9. koordinuje síť škol v Libereckém kraji se zájmem o ekologickou výchovu.

SEV DIVIZNA pro školní kolektivy ekologické výukové programy a jiné výukové aktivity

Náš lektorský tým nabízí mateřským, základním a středním školám širokou nabídku ekologických výukových programů, které mají podobu dvou až tříhodinových bloků či půldenních exkurzí a výukové aktivity v areálu ZOO Liberec.

Všechny ekologické výukové programy a výukové aktivity se dotýkají průřezového tématu Environmentální výchova (v některých případech Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, popřípadě Osobnostní a sociální výchova) a reagují tak na platné RVP. V roce 2014 jsme vycházeli ze stávající nabídky let minulých. Stalo se již tradicí, že služeb našeho střediska využívají studenti z Pedagogické fakulty Technické univerzity Liberec. Nabídli jsme jim opět ukázky našich programů jako inspiraci pro jejich další práci. Vzdělávací činnost jsme zaměřili na propojování témat ekologické výchovy s možností využití areálu ZOO Liberec. Jedním z takových ekologických výukových programů je Barevný svět zvířat.

Celkem proběhlo 333 programů, kterých se zúčastnilo 7 185 dětí, 55,3 % se uskutečnilo v terénu. Celkem bylo odučeno 750 hodin.

	MŠ	ZŠ	SŠ	VŠ
počet programů	79	232	16	6
počet účastníků	2231	4563	284	107

z programu pro ZŠ

SEV DIVIZNA pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogické fakulty a další zájemce

V roce 2014 uspořádalo SEV DIVIZNA celkem 24 vzdělávacích akcí pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogických fakult, pracovníky školských zařízení a středisek ekologické výchovy, vedoucí zájmových kroužků i další zájemce z řad veřejnosti. Z těchto 24 akcí bylo 14 odborných seminářů, další 3 semináře proběhly ve spolupráci se střediskem SEVER Horní Maršov a dalších 7 seminářů bylo realizováno pro pedagogy MŠ v rámci projektu Živly kolem nás.

Celkem se všech realizovaných akcí zúčastnilo 433 účastníků – 327 pedagogů, koordinátorů ekologické výchovy, 44 studentů pedagogických fakult, 62 pracovníků středisek ekologické výchovy a ostatní veřejnosti. Pro nedostatečné naplnění se nekonal 3 plánované akce.

- **Projekt Živly kolem nás – badatelsky a tvořivě**

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec – DIVIZNA uspělo s projektem „ŽIVLY KOLEM NÁS – badatelsky a tvořivě“ v rámci výzvy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Projekt, který jsme začali realizovat v září 2014, je zaměřen na vzdělávání pedagogů mateřských škol v oblasti polytechnické-

ho vzdělávání. Celý projekt je propojen tématem žvlů. V roce 2014 bylo zrealizováno 6 vzdělávacích akcí, na kterých si účastníci vyzkoušeli pozorování, měření a poznávání jednotlivých žvlů, zhodnotili jejich význam pro život a využití pro lidské konání. Zúčastnění pedagogové se seznámili s jednoduchými pokusy a méně známými i zcela novými pomůckami podporujícími polytechnické vzdělávání, které jsou využitelné pro práci s dětmi v mateřských školách. Některé pomůcky si nejen vyzkoušeli, ale odnesli si je i s sebou do školky, aby je mohli dále používat. Součástí projektu jsou i vzdělávací akce podporující osobnostní a sociální rozvoj pedagogů, jako například úspěšný seminář čerpající především z poznatků ekopsychologie.

Vzdělávací akce a semináře jsou půldenní nebo jednodenní. Výjimku tvořil dvoudenní workshop Živly kolem nás – badatelsky a tvořivě – polytechnické vzdělávání v MŠ, který se konal ve dnech 8. – 9. 10. 2014 v Sedmihorkách u Turnova. Nabídl účastníkům semináře, dílny a praktické ukázky, jak a s čím lze u dětí v mateřské škole rozvíjet dovednosti a technické předpoklady. Ukázal, že environmentální výchova a polytechnické vzdělávání se mohou vhodně doplňovat. Programu se zúčastnilo 15 pedagogů MŠ a mimo jiné zhlédli představení Úžasného divadla fyziky – ÚDIF a prezentaci organizace Storytelling. Doposud se všech vzdělávacích akcí zúčastnilo celkem 130 pedagogů. Projekt poběží i v roce 2015.

- **Workshop Environmentální výchova – nové cesty 2014**

Třídenního programu pro pedagogy a studenty pedagogiky, ale i pro členy neziskových organizací, který se konal od 9. 10. do 11. 10. 2014 v Sedmihorkách u Turnova, se zúčastnilo 39 posluchačů. V úvodní části se představilo Úžasné divadlo fyziky – ÚDIF s praktickými pokusy pro žáky a svoji metodu výuky představila organizace Storytelling. Večer se posluchači sešli na hudební dílně Miloše Dvořáčka. Pátek byl věnován představení výukových programů pro děti a sobota odborně vedené exkurzi o historii osídlení Českého ráje.

Cílem akce je na základě prezentace nových myšlenek, projektů, programů a aktivit v oblasti EVVO otevřít prostor pro diskusi o jejím směřování v měnící se společnosti, zbourat zaběhnuté stereotypy v chápání a realizaci EVVO a umožnit navázání kontaktů mezi jednotlivými skupinami lidí, kteří EVVO úspěšně realizují.

- **Sít škol v projektu M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy)**

V rámci projektu M.R.K.E.V., který finančně podporuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, byla vytvořena síť škol, které si za jeden z cílů vzdělávání stanovily environmentální výchovu. V Libereckém kraji tento projekt koordinuje SEV DIVIZNA a v současné době je do něj zapojeno na 600 škol z celé České republiky, z toho 46 škol je z Libereckého kraje.

Účast v projektu školám zajišťuje pravidelnou rozesílku časopisu pro ekogramotnost Bedrník, informací i materiálů o ekologii, a také trvalý přístup k aktuálním publikacím a pomůckám. Školy jsou informovány nejen o akcích zaměřených na ekologii v regionu, ale i o možnostech dalšího vzdělávání pedagogic-

kých pracovníků a financování rozvoje ekologické výchovy.

Jednou ročně je pro školy v kraji pořádána krajská konference k ekologické výchově Liberecká M.R.K.E.V., kterou finančně podporuje také Liberecký kraj a Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

- **Krajská konference ekologické výchovy Liberecká M.R.K.E.V. 2014**

Čtrnáctá konference k ekologické výchově na základních školách v Libereckém kraji se konala na Střední průmyslové škole strojní a elektrotechnické a VOŠ v Liberci. Celou konferenci prolínalo téma Obnovitelných zdrojů energie, které uvedl dopolední odbornou přednáškou Ing. Jaroslav Peterka z Technické univerzity Liberec. Další příspěvky si připravili sami studenti SPŠSE pod odborným vedením profesorů školy. V rámci odpoledního programu měli účastníci ojedinělou možnost navštívit dílny školy a sami si vyzkoušet, jak těžké je vyrobit energii. Další dílna se věnovala tématu jak s energií hospodaří zvířata, kterou vedl přímo v areálu zoo Ing. Leoš Havle.

V rámci konference byly podruhé v historii předány ceny za přínos k environmentální výchově, vzdělávání a osvětě Ještědská mrkev. Cenu si převzali 4 pedagogové ze základních a mateřských škol, jeden školní kolektiv, jedna střední škola, dva vedoucí projektů pro školy, dvě fyzické osoby, které se věnují práci s dětmi a jedna organizace, která při své činnosti dbá na šetrný přístup k životnímu prostředí.

Nedílnou součástí konference byla i řada praktických příkladů dobré praxe ze škol. Setkání se zúčastnilo 49 zástupců škol a školských zařízení a dalších organizací Libereckého kraje.

- **Program EKOŠKOLA**

SEV DIVIZNA koordinuje v Libereckém kraji již osmým rokem mezinárodní program EKOŠKOLA. Tento program spojuje environmentální výchovu s praktickými kroky, které vedou k ekologickému provozu. Je určen pro všechny typy škol. V jeho rámci se řeší 4 základní témata: odpady, voda, energie, prostředí školy a 2 rozšiřující témata: doprava a šetrný spotřebitel. Koordinátorem tohoto projektu pro Českou republiku je o. s. TEREZA PRAHA. Program Ekoškola je také mezinárodně uznávaným procesem certifikace.

Program Ekoškola je dlouhodobě podporován Libereckým krajem ve formě hrazení ročních příspěvků školám. V roce 2014 jsme bohužel na podporu škol nezískali z Libereckého kraje žádné finanční prostředky. Přesto nedošlo k velkému úbytku zapojených škol. Z celkového počtu 15 – v roce 2013, jich v projektu zůstalo 12.

Ze zapojených škol letos obhájily titul Ekoškola ZŠ Švermova v Liberci a ZŠ Lázně Libverda, obě již potřetí! Liberecká Základní škola Kaplického se může pochlubit touto prestižní značkou letos poprvé.

Ukončené projekty z Evropského sociálního fondu Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost:

- **Projekt SEV DIVIZNA školám byl úspěšně ukončen r. 2011**
 - **Projekt SEV DIVIZNA pedagogům pokračoval do 06/2012**
- V rámci udržitelnosti aktivity nastartované těmito projekty nadále pokračují.**

Cílem projektů bylo vytvořit metodicky propracovanou nabídku ekologických výukových programů a dalšího vzdělávání pro pedagogy v oblasti EVVO, která bude

propojovat globální témata s místními, pomůže v naplňování EV jako průřezového tématu školních vzdělávacích programů a pomůže vytvořit novou kvalitu DVPP v Libereckém kraji. SEV DIVIZNA realizací projektu podpořilo odborné kapacity a kompetence pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v Libereckém kraji, výměnu zkušeností a dobré praxe mezi pedagogy i posílení pozice škol v komunitách. Další rozvoj pedagogů umožní nabídka vzdělávacích akcí na míru podle požadavků škol.

- **Vzdělání pro udržitelný rozvoj – Specializační studium pro pedagogy**

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec – DIVIZNA se koncem roku 2012 zapojilo do projektu Střediska ekologické výchovy a etiky Rýchory – SEVER, Brontosaurus Krkonoše: „Vzdělání pro udržitelný rozvoj“ registrační číslo CZ.1.07/1.3.52/02.0007. Tento projekt probíhal po celý rok 2013 a polovinu roku 2014. V srpnu 2014 proběhly v SEV DIVIZNA závěrečné zkoušky tohoto studia.

Cílem programu bylo posílit rozhled pedagogů Libereckého kraje v oblasti environmentální výchovy. Jako prostředky sloužily Specializační studium pro školní koordinátory EVVO v rozsahu 250 hodin i řada odborných jednodenních seminářů.

SEV DIVIZNA pro veřejnost

SEV DIVIZNA pro veřejnost spolupracuje s oddělením marketingu ZOO Liberec. V roce 2014 jsme se aktivně zapojili například do realizace akcí: Den Země v zoo, Strašidelná zoo, Světový den zvířat, Velikonoce v zoo atd. Těchto se v průběhu roku zúčastnilo několik stovek lidí, převážně rodičů s dětmi.

V roce 2014 DIVIZNA realizovala 2 příměstské tábory v zoo celkovým počtem 49 dětí.

Z dalších akcí pro veřejnost vybíráme:

Den pro seniory v ZOO Liberec – ZOO Liberec pořádala 25. 4. 2014 další tradiční Den pro seniory. Výhodu sníženého vstupného využilo 382 seniorů. Z toho 90 jich absolvovalo komentovanou prohlídku s průvodcem.

Společně s občanským sdružením Faunus jsme i v roce 2014 podporovali jiné projekty a sbírky: Kola pro Afriku, Brýle pro Afriku – brýle pro AMPO a KOOM, Voda pro Burkinu Faso.

Více na www.faurus.cz.

Finanční zpráva SEV DIVIZNA za rok 2014

Celkové neinvestiční výdaje/náklady	4 803 336 Kč
Příjmy/výnosy z vlastní činnosti – celkem	365 831 Kč
Dotace, příspěvky, dary – celkem	4 312 097 Kč
Příjmy/výnosy – celkem	4 677 928 Kč

Personální zajištění

Dědková Lenka

Havle Leoš

Horáková Martina – do 30. 6. 2014

Hudcová Alice

Kočí Aleš

Nováková Miroslava

Pecinová Kateřina

Stáňová Jolana

Šafaříková Zuzana

Štajnerová Eva

Tesař Jan

Voháňková Marcela – externí pracovník v projektu

Poděkování patří všem, kteří pomáhali zrealizovat naše akce:

- **spolupracující organizace:**

ARPOK o.p.s.; Camp Sedmihorky; CEA Sluňákov; ERMEG s.r.o.; Divadlo ÚDIF; FAUNUS o.s.; FSC ČR o.s.; Chaloupky Kněžice; Kola pro Afriku o.p.s.; Lesy ČR, s.p. – Krajský inspektorát Liberec; Liberecký kraj – resort životního prostředí a zemědělství; Lipka Brno; Městské lesy Liberec, p.o.; Ministerstvo životního prostředí České republiky; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky; Na Zemi Brno; Paraplíčko o.s. Desná; SEV Český ráj; SEVER – Horní Maršov; SPŠSE Liberec; Správa CHKO Jizerské hory; SSEV Pavučina a její členové; Storytelling s.r.o.; Škola komunikace Liberec; Technická univerzita Liberec; Tierpark Zittau a další.

- **jednotlivci:**

Bliml Jiří, Brodský Vojta, Činčera Jan, Doubnerová Jitka, Dvořáček Miloš, Felcmanová Alena, Frömmel Václav, Gazda Richard, Gottlieb Jaromír, Hájek Tomáš, Hejtmánková Tereza, Hoření Jaroslava, Hříbová Lenka, Ježek Martin, Kajzarová Eva, Komrží Tomáš, Krajhanzl Jan, Kulhavý Jiří, Kubala Petr, manželé Kulichovi, Kříž Martin, Lachnittová Petra, Melicharová Kateřina, Osčádal Jaromír, Peterka Jaroslav, Petříček Ivo, Posolda Roman, Preisler Vítek, Rákosník Roman, Rychtaříková Lenka, Řičář Ludvík, Semerád Jaroslav, Slováčková Eva, Šorm Josef, Vacíková Zdeňka, Vošta Petr, Zouharová Dáša, Žaludková Kateřina a mnoho dalších

- **zvláště děkujeme:**

kolegům a dobrovolníkům ze ZOO Liberec za všestrannou pomoc a podporu.

Ing. Aleš Kočí

vedoucí střediska ekologické výchovy DIVIZNA
koci@zooliberec.cz

SEV DIVIZNA – Městské středisko ekologické výchovy
při ZOO Liberec
Masarykova 1347/31
Liberec 1, 460 01

Telefony:

482 712 982 – DIVIZNA

482 710 616 – ústředna ZOO Liberec

www.zooliberec.cz/divizna

www.divizna.eu

LIDOVÉ SADY

Kulturní a společenské centrum Lidové sady

V průběhu roku 2014 bylo v Lidových sadech uspořádáno celkem 440 pořadů a akcí pro 51 958 návštěvníků. Mimo areál Lidových sadů 27 akcí projektu Lidové sady dětem (LSD) pro 2 201 návštěvníků. Areál Dětského koutku navštívilo za 167 provozních dnů 19 485 návštěvníků a vyhlídkovou věž 1 608 návštěvníků.

Celkem za rok 467 pořadů a akcí pro 75 252 návštěvníků (mimo hudební a taneční kurzy).

Rok 2014	akce	návštěvníci
vlastní pořady a akce	232	21 628
pořady projektu Lidové sady dětem	63	8 440
pronájmy a další využití prostor	119	21 890
akce LSD mimo Lidové sady	27	2 201
ostatní akce – neevidovaná účast (Volby 2014, zkoušky představení apod.)	26	X
areál Dětského koutku	X	19 485
<u>vyhlídková věž Lidových sadů</u>	X	<u>1 608</u>
celkem	467	75 252
odvolané a zrušené akce	31	

Areál Dětského koutku

Stanovená provozní doba areálu je plánována od 15. 4. do 15. 10. V sezoně 2014 byl provoz zahájen 14. 3. a ukončen 19. 10. – podle meteorologických podmínek byl v provozu celkem 167 dnů.

Mimo vlastní běžný provoz se v areálu také uskutečnily tyto tradiční akce:

- 5. 4. – Velikonoční dílny
- 30. 4. – Čarodějnice – noční projížďka vláčkem
- 21. 6. – Tvoříme v Dětském koutku – výrobky pro zvířata liberecké zoo
- 6. 12. – Vánoční dílny
- 24. 12. – Vánoční vláček

Vyhlídková věž

Mimo evidované návštěvníky byla věž také v provozu v rámci jiných akcí Lidových sadů – Dny Evropského dědictví, putování Dvě věže, školní výlety LSD, noční prohlídky, vernisáže výstav a při těchto akcích ji navštívilo celkem 2 178 dalších návštěvníků.

Kurzovní činnost

Hudební kurzy pod vedením vedoucího lektora Pavla Havlíka. V roce 2014 byly otevřeny kurzy pro sedm nástrojových oborů – klavír, keyboard, zobcové flétny, kytara, elektrická kytara, basová kytara, ukulele.

Doplňkové služby v rámci kurzů – poradna pro nákup a opravy hudebních nástrojů, využití PC v oblasti hudby, nahrávání hudebních demosnímků, příprava pro vyšší formu hudebního vzdělávání, spolupráce při zakládání hudebních těles.

Hudební kurzy, probíhající ve dvou semestrech, zajišťovalo v roce 2014 sedm lektorů a navštěvovalo je celkem 293 účastníků.

Taneční kurzy pod vedením tanečního mistra Vlastimila Čermáka

V roce 2014 byly otevřeny 4 kurzy (40 lekcí) společenského tance, kterých se zúčastnilo celkem 109 tanečních párů.

Ve spolupráci s lektory kurzů byla připravována pravidelná akce pro zájemce o společenský tanec Tančírna. Cyklus celkem 7 tanečních setkání vyvrcholil úspěšným prosincovým 1. Reprezentačním plesem Tančírny.

Ve spolupráci s TK Čermák proběhl v listopadu 12. ročník soutěže ve standardních a latinskoamerických tancích pro děti, juniory a dospělé Liberec Open 2014.

55. a 56. koncertní sezóna komorní hudby

závěr 55. sezóny – 5 koncertů pro 164 předplatitelů a 170 návštěvníků

zahájení 56. sezóny – 4 koncerty pro 142 předplatitelů a 144 návštěvníků

Uskutečněné abonentní koncerty – 55. sezóna:

5. koncert – 16. 1. 2014

PRAŽSKÉ KYTAROVÉ KVARTETO

6. koncert – 6. 2. 2014

Josef ŠPAČEK a Miroslav SEKERA

7. koncert – 6. 3. 2014

Jaroslav ŠONSKÝ a Sylvaine WILART

8. koncert – 10. 4. 2014

Jiří BÁRTA a Terezie FIALOVÁ

koncert kapely Buty

festivál Godyhó memoriál

9. koncert – 15. 5. 2014
 Jiří PAZOUR a Olga VOLFOVÁ
 Koncert tónů a barev
 56. sezóna
 1. koncert – 11. 9. 2014
 BELFIATO QUINTET
 2. koncert – 9. 10. 2014
 BRNĚŇŠTÍ KOMORNÍ SÓLISTÉ
 3. koncert – 13. 11. 2014
 JOSEF SUK ENSEMBLE
 4. koncert – 18. 12. 2014
 MUSICA DOLCE VITA

10. a 11. divadelní sezóna DIVADLO BEZ OPONY

závěr 9. sezóny – 5 představení pro 123 předplatitelů a 299 návštěvníků

zahájení 10. sezóny – 3 představení pro 140 předplatitelů a 245 návštěvníků

Uskutečněná divadelní představení – 10. sezóna

30. 1. 2014 – Divadelní spolek NAKAFRÁNO
 DRŮBEŽÍ NÁŘEZ
 12. 2. 2014 – Divadlo UNGELT
 VZPOMÍNKY ZŮSTANOU
 20. 3. 2014 – METROPOL ART PRODUCTION
 SLEČNA ABIGAIL
 17. 4. 2014 – MALÉ(h)RY
 BIOSTORY
 21. 5. 2014 – Divadlo UNGELT
 PAN HALPERN A PAN JOHNSON

plný parket na Plese tančírný

Retiobál v Lidových sadech

11. sezóna
 18. 9. 2014 – Divadlo HÁTA
 BYT NA INZERÁT
 22. 10. 2014 – Divadelní spolek KAŠPAR
 AUDIENCE
 27. 11. 2014 – představení pro nemoc zrušeno
 20. 12. 2014 – Divadlo PALACE
 VELKÁ ZEBRA aneb JAK ŽE SE TO JMENUJETE?

Výstavní činnost

01/2014

Experimentální studio a předsálí:
 Tomáš Laub – CESTA (grafika)
 Galerie na balkoně a vyhlídková věž:
 Historie Lidových sadů na dobových pohlednicích

02 – 03/2014

Experimentální studio a předsálí:
 SUŠ Liberec – FOTOGRAFIE (práce studentů 2.ročníku)
 Galerie na balkoně:
 Tomáš Záborec - DŘEVOMALBY
 Vyhlídková věž:
 Historie Lidových sadů na dobových pohlednicích

04 – 05/2014

Experimentální studio:
 Jedličkův ústav v Liberci – MALBA (práce klientů ústavu)
 Předsálí ES:
 Martin Votava – FOTOGRAFIE

pálení čarodějnic v Dětském koutku

vánoční dílny

Galerie na balkoně:

Fotošálek – volné sdružení fotografů – O LIDECH

Vyhlídková věž:

Vladimír Jurek a Martin Kareš – FOTOGRAFIE PŘÍRODY

06 – 07 – 08/2014

Experimentální studio a předsálí:

Foma klub Liberec – FOTOGRAFIE

Galerie na balkoně a vyhlídková věž:

Ateliér Vohryzek – KRESBY, MALBY, FOTOGRAFIE (práce žáků
ZŠ Aloisina Výšina)

09 – 10/2014

Experimentální studio a předsálí:

Iva Ouhרבková – ISLAND (fotografie)

Galerie na balkoně:

Iva Ouhרבková – ISLAND (pastely)

Vyhlídková věž:

Ateliér Vohryzek – GRAFIKA, OBJEKTY

11/2014

Experimentální studio a předsálí:

Václav Lahovský – POHYB (černobílá fotografie)

Galerie na balkoně:

Václav Lahovský – ČESKÉ STŘEDOHOŘÍ (fotografie)

Vyhlídková věž:

Iva Ouhרבková – DUŠÍCI (fotografie)

12/2014

Experimentální studio a předsálí:

Václav Lahovský – POHYB (černobílá fotografie)

Galerie na balkoně:

Václav Lahovský – ČESKÉ STŘEDOHOŘÍ (fotografie)

Vyhlídková věž:

Petr Urban – KŘÍŽOVÁ CESTA (tisk na plátno)

Další velké pořady a akce v roce 2014

8. 2. – FROZENFEST

legendární první venkovní festival sezóny

15. 2. – IX. ETNOPLES ZOOLOGICKÉ ZAHRADY

téma: Všichni v bílém

24. – 30. 3. – JEDEN SVĚT 2014

festival dokumentárních filmů s tematikou lidských práv

29. 3. – LIBEREC PRO ČLOVĚKA V TÍSNI

charitativní hudební festival

5. 4. – VELIKONOČNÍ DÍLNY

26. – 27. 4. – OKRESNÍ MYSLIVECKÁ VÝSTAVA LOVECKÝCH
TROFEJÍ

30. 4. – ČARODĚJNICE

31. 5. – EKOFESTIVAL LIBEREC – GREENFEST

6. 6. – CYKLOFEST

cyklistické odpoledne – Do práce na kole – Kola pro Afriku

8. 6. – GODY 2014

festival bluegrassu, country a příbuzných žánrů pro celou
rodinu

18. – 22. 8. – TÝDEN S POHÁDKOU

pohádky pro nejmenší na zahradě Lidových sadů

30. 8. – FROZENFEST

letní verze multižánrového festivalu liberecké cooltury

13. 9. – 31. PODJEŠTĚDSKÁ VÝSTAVA PSŮ

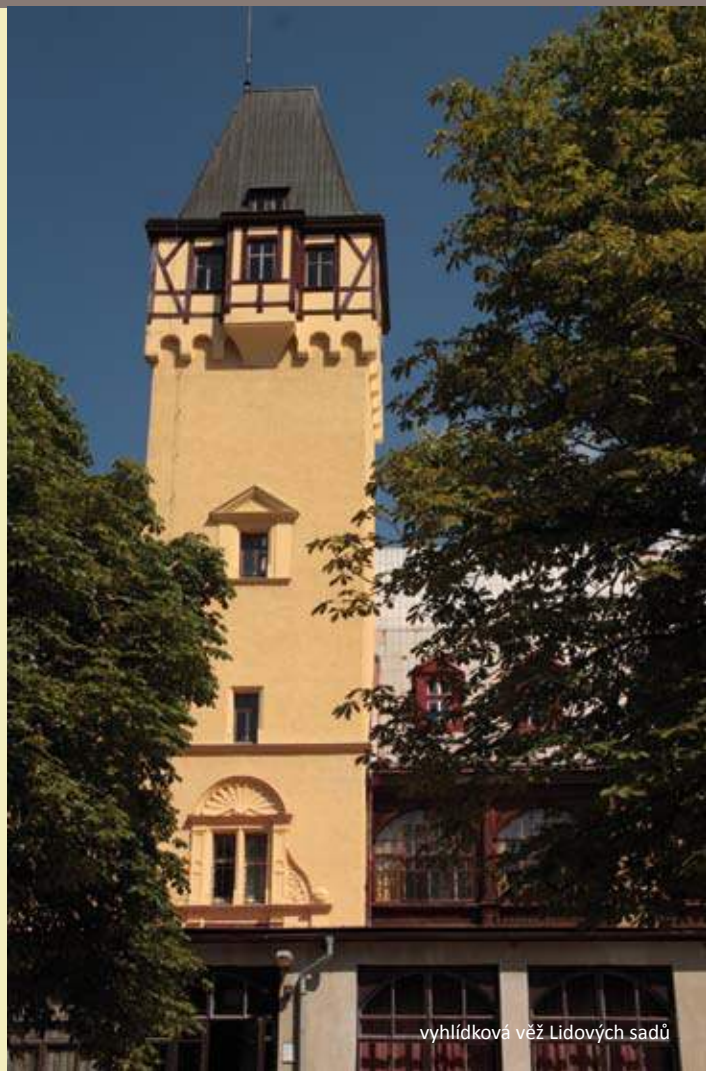
krajská výstava všech plemen psů

06. – 09. 10. – FESTIVAL OUTDOOROVÝCH FILMŮ
největší filmový soutěžní putovní festival u nás
29. 11. – RETRO BÁL LIDOVÝCH SADŮ
113. výročí zahájení provozu Lidových sadů a 95. výročí založení ZOO Liberec
6. 12. – VÁNOČNÍ DÍLNY

Petr Vostřák

vedoucí střediska Lidové sady
vostrak@lidovesadyliberec.cz

KSC Lidové sady
Lidové sady 425/1, 460 01 Liberec 1
tel: 482 710 649, info@lidovesadyliberec.cz
www.lidovesadyliberec.cz

vyhlídková věž Lidových sadů

Děkujeme významným partnerům ZOO Liberec

generální partner

DENSO

hlavní partner

A.S.A.

Vydala:
Zoologická zahrada Liberec,
příspěvková organizace
Masarykova 1347/31, 460 01 Liberec 1
www.zooliberec.cz

Autoři fotografií ve výroční zprávě:
David Nejedlo, Jan Kubánek, MVDr. Vladimír Jurek, Jiří Mikoláš,
Matyáš Adam, Tomáš Daněk, Mgr. Radomír Studený, archiv ARCHA,
archiv SEV DIVIZNA, archiv Lidové sady.
Grafika a sazba: Jan Kubánek; Tisk: Tiskárna Irbis Liberec
Foto na titulní straně: nový vstup do ZOO Liberec
Foto na zadní straně: nový hospodářský a edukační pavilon

takín čínský

